

Grant Thornton

Haber Bülteni

Sayı: 20 Temmuz - Ağustos - Eylül 2016

Dergimizin yeni sayısı vesilesiyle sizlere tekrar ulaşmaktan dolayı mutluyuz. Öncelikle geçmiş bayramınızı kutluyorum. Diliyorum ki önümüzdeki aylar ülkemize birlik, beraberlik ve huzur getirir.

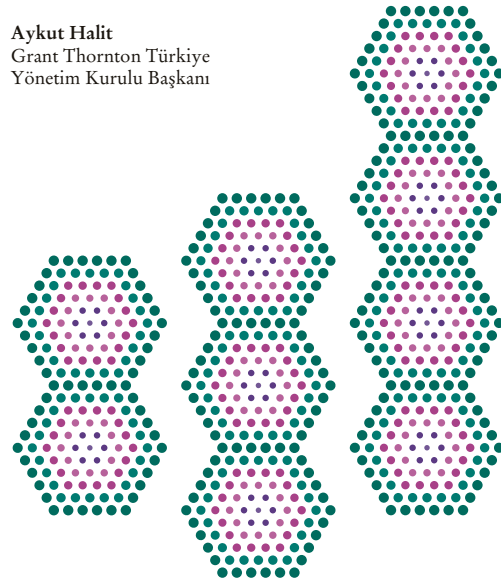
Bu sayıda, partnerlarımızdan Murat Uluat'ın 'Nakit sermaye arttırımı yaparak vergisel avantaj elde edilmesine yönelik düzenleme' başlıklı değerlendirme yazısı ile Grant Thornton International Telekom Sektör Lideri Chris West'in 'UFRS 16'nın telekom değerlendirme parametreleri üzerindeki etkisi' başlıklı yazısını bulabilirsiniz.

Türkiye'de büyük çoğunluğuna hizmet verdiğimiz inşaat sektörüne yönelik olarak, partnerlarımızdan Nurcan Yıldırım'ın hazırladığı TMS 11 'İnşaat Sözleşmeleri Standardı İnşaat sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin bağımsız denetimlerinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri' başlıklı değerlendirmesi, bu sektörde faaliyet gösteren şirketlerin dikkatini çekecektir. Ayrıca, Grant Thornton Amerika Sağlık Sektörü Lideri Anne McGeorge'un kaleminden, son dönemin dikkat çeken kavramlarından 'Büyük Veri – Big Data' konseptinin sağlık sektöründeki rolü üzerine değerlendirmesini ilerleyen sayfalarda bulabilirsiniz.

Son olarak, partnerlarımızdan Jale Akkaş'ın hazırladığı Yeni UFRS 9 'Finansal varlıklarda değer düşüklüğü ayrılması' modeline genel bakış başlıklı yazısı ve vergi müdürlerimizden Deniz Varlık'ın hazırladığı 'Başkasına ait kredi kartı ile tahsilat yapılmasının VUK hükümleri kapsamında değerlendirilmesi' üzerine yorumları da bu sayıda yer alan konular arasındadır.

Faydalı olmasını dileriz.

Aykut Halit
Grant Thornton Türkiye
Yönetim Kurulu Başkanı

İçindekiler

- 1- Nakit sermaye arttırımı yaparak vergisel avantaj elde edilmesine yönelik düzenleme
- 3- UFRS 16'nın telekom değerlendirme parametreleri üzerindeki etkisi
- 7- TMS 11 "İnşaat Sözleşmeleri" Standardı
- 11- Sağlık hizmetleri sektöründe büyük veri (big data) kullanımı üzerine
- 15- Başkasına ait kredi kartı ile tahsilat yapılmasının VUK hükümleri kapsamında değerlendirilmesi
- 17- Yeni UFRS 9 "Finansal varlıklarda değer düşüklüğü ayrılması" modeline genel bakış

Cilt kreminde civa çıktı

Sağlık Bakanlığı'na bağlı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'nun bu yılın ilk üç aylık döneminde yaptığı 336 kozmetik ürün incelemesinde, 170 ürünün "teknik düzenlemeye aykırı", 138'inin ise "güvensiz" olduğu belirlendi.

AA muhabirinin Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'ndan edindiği bilgiye göre, tıbbi cihaz ve kozmetik denetimlerinde ilk üç aylık dönemde 336 kozmetik ürün ve 573 tıbbi cihaz incelendi. Denetimde, 339 kozmetik ürün mercek altına alındı ve 70 ürün "teknik düzenlemeye aykırı", 138 ürün de "güvensiz" bulundu. Kurum tarafından "teknik düzenlemeye aykırılık" gerekçesiyle ilgili firmalara 119 bin 663 lira, "güvensizlik" gerekçesiyle 90 bin lira, "mevzuata uygun olmadığı" gerekçesiyle 70 bin lira olmak üzere 279 bin 663 lira para cezası ile ürün geri çekme, imha iş ve işlemleri de uygulandı. Güvensiz olduğu belirlenen ürünler arasında bebekler için kullanılan pişik önleyici kremler, yüz maskeleri, gece/gündüz kremleri, maskaralar ve taklit parfümler yer aldı. Cilt bakımında kullanılan leke giderici bir kremde, bir tür ağır metal olan ve toksik etkileri bulunan cıvaya rastlandı.

Güvensiz ürünler arasında oksijen cihazları da var. Ocak-Şubat-Mart 2016 döneminde 573 tıbbi cihaz da denetlendi. Ürünlerin 267'sinin "uygunsuz", 30'unun ise "güvensiz" olduğu tespit edildi. Güvensizlik gerekçesiyle firmalara 531 bin lira para cezası kesildi. Kurumun denetim ağına takılan güvensiz ve uygunsuz ürünler arasında ameliyat aletleri, vücut analizörü, kan ayrıştırıcı kitler, şırıngalar, alçılı sargılar ve oksijen cihazları bulunuyor.

www.hurriyet.com.tr

Dünyanın kanser başkenti neresi?

Danimarka'nın dünyanın kanser başkenti olduğu, ülkede her yıl 100 bin kişiden 326'sının kanser hastalığına yakalandığı bildirildi. Dünya Kanser Araştırma Fonu'nun verilerine göre, gelir seviyesi yüksek ülkelere göre daha fazla. 13 Avrupa ülkesi, ABD, Kanada, Avustralya ve Yeni Zelanda, kanser oranlarının yüksekliği açısından en başta gelen 20 ülke arasında bulunuyor.

www.milliyet.com.tr

E-spor fenomeni

Türkiye'de 3 milyondan fazla genci peşinden sürükleyen yeni bir trend var. O da 'e-spor' olarak bilinen elektronik spor. 1994 yılında düzenlenen ilk turnuva ile başlayan e-spor çılgınlığı bugün yıllık 750 milyon dolar civarında bir pazarı elinde tutuyor. Binlerce oyuncu profesyonel veya amatör takımlara katılarak, tüm hünelerini göstermeye çalışıyor. Oynadıkları oyunların başında ise League of Legends (LOL), Dota 2, CrossFire ve Counter-Strike:Source var.

Hızla yükselen bu trend, Türkiye'de de etkili olmaya başladı. Gençlik ve Spor Bakanlığı'ndan lisans verilmeye başlanmasıyla beraber profesyonel e-spor oyuncularının sayısı artıyor. Sektör yetkililerinin paylaştığı bilgilere göre şu anda Türkiye'de 4 bin lisanslı e-spor oyuncusu bulunuyor. Amatör takım sayısı 14 bin iken takım bünyesinde oynayan toplam oyuncu sayısı 60 bin.

Şimdiye kadar bu oyuncuların sadece 146'sı katıldığı turnuvalardan para kazanmayı başardı. Kazanılan toplam para 300 bin dolar civarında. Türkiye'nin dünya sıralamasındaki yeri ise 39.'luk. Birinci sırada 35.9 milyon dolarla ABD bulunuyor.

www.haberler.com

Dünyada bir ilk: Az gören çocuklar için Güneşli Oyun Uygulaması!

Türk Telekom, Güneşli Projesi kapsamında, kendi alanında dünyada bir ilk olma niteliği taşıyan oyun uygulamasını geliştirdi ve böylece az görenlerin eğitiminde yeni bir dönemi daha başlatmış oldu. Türk Telekom'un Ar-Ge birimi tarafından geliştirilen Güneşli Oyun Uygulaması; az görenlerin işlevsel olarak görme becerilerini artırmalarına ve el-göz koordinasyonlarını geliştirmelerine katkı sağlamak üzere tasarlandı. Uygulama, şekiller, rakamlar ve harflerin olduğu 3 ayrı bölüm ve 20 ayrı seviyeden oluşuyor. Mobil, web ve windows platformları üzerinde çalışan oyunlar, Türkçe ve İngilizce dil seçenekleriyle Türkiye ile aynı anda tüm dünyada ücretsiz olarak hizmete sunuluyor.

Türk Telekom, Engelsiz Yaşama Derneği (EY-DER) işbirliği ve Gazi Üniversitesi Görme Engelliler Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Görevlisi Turan Delimehmetoğlu'nun koordinatörlüğünde hayata geçirilen Uygulama, çocukların işlevsel olarak görme becerilerini artırmalarına ve el-göz koordinasyonlarını geliştirmelerine katkı sağlamak amacıyla tasarlandı.

Her biri 20 aşamaya sahip şekil, rakam ve harf olmak üzere üç farklı oyundan oluşan Güneşli Oyun Uygulaması; mobil, web ve windows platformları üzerinde çalışıyor. Türkçe ve İngilizce dil seçenekleri ile hazırlanan oyunlar, sadece Türkiye'deki değil, dünyanın dört bir yanındaki az gören çocukların kullanımını için tasarlandı. Geliştirilen oyunlar, aynı zamanda engeli olmayan okul öncesi çağındaki çocuklar ile ileri yaşta okuma yazma öğrenen bireyler tarafından da kullanılabilir.

www.milliyet.com.tr

Farkındalık terapisi, antidepresanlara alternatif olacak kadar etkili

Lancet dergisinde yayımlanan bir araştırmaya göre, tekrar tekrar depresyona giren milyonlarca kişinin önünde artık antidepresanlar dışında yeni bir seçenek daha var. Araştırmacılar, mindfulness ya da farkındalık terapisini, tekrar depresyona girmesi olasılığı bulunan kişiler üzerinde denedi ve sonucun antidepresan ilaçlarla aynı olduğu gözlemlendi.

Farkındalığa dayalı terapinin özü, şimdiye odaklanarak, depresyonun ilk belirtilerini fark etmeye ve tekrarlamaması için buna belirli şekillerde tepki vermeyi öğrenmeye dayalı. İnsanlar anı yaşamak üzere dikkatlerini toplayıp, olumsuz düşüncelerin geçici olabileceğini anlamaya teşvik ediliyor. İngiltere ve Galler'de doktorlar bu yöntemi denemeye özendiriliyor.

Araştırma nasıl yapıldı?

Yapılan araştırmada depresyonun tekrarlaması olasılığı bulunan 212 kişiye farkındalık temelli bilişsel terapi uygulanırken, aldıkları antidepresan dozu azaltıldı. Bu kişilerin durumları iki yıl boyunca, ilaç alan bir başka grupla karşılaştırıldı. İki yıl sonunda her iki gruptan da yaklaşık aynı oranda kişinin tekrar depresyona sürüklendiği görüldü. Farkındalık tedavisi alan birçok kişi ise antidepresanları bıraktı.

Araştırmacılar bu bulguların, uzun süre ilaç kullanmayan ya da kullanmak istemeyenler için iyi bir alternatif olduğunu belirtiyorlar. Ancak tedavinin her tür depresyona iyi gelmeyebileceği, özellikle de intihara yatkın aşırı depresyon vakalarında antidepresanların tercih edilmesi gerektiğine de dikkat çekiliyor.

www.medikalakademi.com.tr

Kıyafetler zehir saçıyor

ÇEVRE örgütü Greenpeace'in son yıllarda yaptığı incelemelerde çeşitli tekstil ürünleri üzerinde kansere yol açan kimyasallara rastlandı. Bu kimyasalların sadece ucuz ve yetişkinlere yönelik ürünlerde değil, pahalı markaların ürünlerinde de çocuk tekstilinde de görüldüğü açıklandı.

Türkiye ve Uyum Araştırmaları Merkezi Vakfı (TAM) ve Ecolog Enstitüsü, "İklimi Korumak Bizim Elimizde" (KLİMİG) projesi kapsamında "Doğa dostu tekstil kullanımı" temalı çalışmaya imza attı. Bu çalışmada kıyafetlerdeki zehirden korunma yolları anlatıldı.

Uluslararası giyim firmalarının 80'den fazla ürünü üzerinde yapılan bir araştırmada, akışkanlaştırıcı, nonil fenol etoksilat (NPEO) ve perflorlu bileşikler (PFC) gibi, kansere yol açan maddelerin aynı zamanda hormon etkisi yaptığı, bağışıklık sistemi ve üreme üzerinde olumsuz etkilerinin bulunduğu aktarıldı. Çocuğun derisinin, bir yetişkininkinden on kat daha ince ve geçişken olduğuna da işaret edilirken, "Çocukların metabolizmalarının hızlı çalışması nedeniyle, zehir hızla vücuda sirayet ederek alerjilere, nefes alma güçlüklerine ve gelişim sorunlarına yol açabilir" uyarısında bulunuldu.

www.sabah.de

Türkiye gıda güvenliğinde 45. sırada

Küresel Gıda Güvenliği İndeksi 2016 sonuçlarına göre Türkiye, gıda güvenliğinde 113 ülke arasında 45. sırada yer aldı. Türkiye, bulunduğu Ortadoğu ve Kuzey Afrika (MENA) bölgesinde ise, 15 ülke arasında 8. oldu. Raporla göre ilk üçe giren ülkeler 86,6 puanla Amerika, 84,3 puanla İrlanda ve 83,9 puanla Singapur oldu.

İndeksin sonuçları bir yandan tüm dünyada küresel gıda güvenliğinde iyileşmelerin yaşandığını belirtirken, diğer yandan küresel ısınma ve iklim değişikliği nedeniyle gıda konusunda pazarın dengesini etkileyen devlet politikalarının gelecek için risk oluşturabileceğini gösteriyor. Ülkeler genelinde gelir seviyesinin artması, global ekonomideki iyileşme ve gıda fiyatlarının düşmesine bağlı olarak indekste yer alan 113 ülkenin genel notu geçtiğimiz yıla kıyasla 0.6 puan artış göstererek 57,3'e yükseldi. Ancak Türkiye'nin notu 2015 yılına kıyasla 0,5 puan azaldı ve Türkiye 45. sırada yer aldı.

Kalitede Ortadoğu'da 5. sıradayız

Ortadoğu ve Kuzey Afrika (MENA) bölgesi sonuçlarında Türkiye; 15 ülke arasında 'Ulaşılabilirlik' alanında 8. sırada yer alırken 'Uygunluk' alanında 7. sırada ve en güçlü olduğu 'Kalite&Güvenlik' alanında ise İsrail, Katar, Kuveyt ve Umman'dan sonra 5. sırada yer aldı.

www.ozgurduşunce.com

“Rio Olimpiyatları ertelensin” çağrısı reddedildi

Dünya Sağlık Örgütü, olimpiyat oyunlarının Zika virüsünün yayılmasında büyük bir değişikliğe neden olmayacağını belirtti. Sayıları 150'yi bulan bilim insanı, Dünya Sağlık Örgütü'ne gönderdikleri mektupta, olimpiyatların başka bir yere taşınması ya da ertelenmesi çağrısında bulunmuştu. Bilim insanları mektupta, oyunların öngörüldüğü gibi 5-21 Ağustos tarihlerinde Rio'da düzenlenmesinin "etik olmayacağını" belirtmişti. Uzmanlar Zika'nın belirtilerinin hafif olmasına karşın, hamile kadınlara bulaştığında bebeklerin kafa deformasyonu doğmasına yol açtığını ve yetişkinlerde nadir görülür, bazen öldürücü olabilen bir nörolojik hastalığa neden olabileceğini söyledi. Sivrisineklerle yayılan hastalık bir yıl önce Brezilya'da ortaya çıktı.

www.bbc.com/turkce

Nakit sermaye arttırımı yaparak vergisel avantaj elde edilmesine yönelik düzenleme

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun Diğer İndirimler başlıklı 10'uncu maddesinin 1'inci fıkrasına eklenen (1) bendi ile, sermaye şirketleri, 01.07.2015 tarihinden itibaren yapacakları Nakdi Sermaye artışlarının Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) tarafından yıl sonunda açıklanan ticari krediler faiz oranı dikkate alınarak hesapladıkları tutarın %50'sini kurumlar vergisi matrahlarından indirim konusu yapabilmektedirler.

Böylece firmalar, mevcut sermayelerini nakdi olarak arttırmaları halinde yapacakları sermaye arttırım tutarı için kanunda belirlenen faiz oranı kadar hesaplanan tutarın

%50'sini kurumlar vergisi matrahlarından indirebilecek ve vergi indirimi sağlamış olacaklardır.

Yapılan düzenleme ile firmalar, finansman yapılarında yabancı kaynak kullanımını yerine, nakit olarak öz kaynak artışı sağlamaları, vergi indirimi sağlanarak teşvik edilmeye çalışılmıştır.

Kanun'un uygulamasının ilk yılı olan 2015 yılı için TCMB tarafından yıl sonunda açıklanan Ticari Kredi Faiz Oranı %14,65 indirim oranı olarak dikkate alınarak hesaplama yapılmıştır.

İndirim oranları aşağıda belirtildiği gibi farklılıklar gösterebilmektedir.

a- Genel indirim oranı	%50
b- Payları borsada işlem gören halka açık sermaye şirketlerinden borsada işlem gören sermaye pay oranı	
- %50'den az olanlar için	%75
- %50'den fazla olanlar için	%100
c- Nakit karşılığı arttırılan sermayenin, yatırım teşvik belgeli yatırımlarda kullanılması halinde	%75

Murat Uluat
Grant Thornton Türkiye
Partner
murat.uluat@gtturkey.com

Arttırılan nakdi sermaye tutarına isabet eden indirim sürekli nitelikte bir indirim olup, her takip eden yıl hesaplanacak ve kurumlar vergisi matrahından indirim konusu yapılabilecektir.

İlgili yıl kurumlar vergisi matrahı çıkmaması halinde ise sonraki yıla devredilip indirim hakkından faydalanılabilmektedir.

Nakit sermaye arttırımının sağladığı vergisel avantajı görmek için aşağıdaki örneği incelemek faydalı olacaktır.

Örneğin firmanın 2016 yılı Ocak ayında nakit sermayesini 1.000.000. TL arttırdığını ve bunu aynı ay içinde bankaya yatırdığını varsayalım.

2016 yılının Aralık ayında TCMB tarafından yayımlanan Ticari Kredi Faiz Oranının %15 olduğunu varsaydığımızda firmanın kurumlar vergisinden indirim konusu yapabileceği tutar:

İndirim Tutarı:
Nakdi Sermaye Artışı X
Ticari krediler faiz oranı X İndirim oranı
X Süre
İndirim Tutarı:
1.000.000 X %15 X %50 X 1
İndirim Tutarı:
75.000 TL

Buna göre firma 2016 yılı 4'üncü dönem Kurum Geçici Vergisi'nde geçici vergi matrahından ve kurumlar vergisi beyannamesinde hesaplanan kurumlar vergisi matrahından 75.000 TL indirim yapabilecektir.

Ayrıca nakit karşılığı arttırılan sermaye işletmede kaldığı müddetçe sürekli nitelikte bir indirim hakkı kazanıldığından, kurum 2017 ve takip eden diğer yıllarda da aynı şekilde hesaplayacağı indirim tutarını kurumlar vergisi matrahından indirim konusu yapabilecektir.

UFRS 16'nın telekom değerlendirme parametreleri üzerindeki etkisi

Chris West
Grant Thornton İngiltere
Telekom Sektörü Global Lideri
chris.west@uk.gt.com

IASB (Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu), finansal kiralama muhasebesi ile ilgili uzun soluklu projesini tamamlayarak UFRS 16 "Kiralama İşlemleri" Standardı'nı yayınladı. Yeni Standart UFRS 16'ya göre, kiracıların kiralama işlemlerini, 'kullanım hakkı' varlığı ve kira yükümlülüğünün muhasebeleştirilmesi suretiyle "bilanço"ya almaları gerekiyor. Bununla birlikte, kısa süreli kiralama ve düşük değerli varlıkların kiralama ile ilgili istisnalar mevcuttur.

Standart, kiracılarla ilgili muhasebeleştirmede mevcut yaklaşımı büyük ölçüde koruyor. Standart 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan dönemler için geçerli olacaktır.

Standart, kiralama muhasebeleştirilmesinde aşamalı bir değişikliği temsil ediyor ve bu değişiklik şirketlerin mali tablolarının yapısını değiştirecek niteliktedir. Değişikliklerin şirket değerlemelerine yönelik olası sonuçlarını anlamak amacıyla dünya genelinde seçtiğimiz 100 telekom operatörünün değerlendirme parametreleri üzerindeki etkileri analiz ettik. Analizimiz, pek çok telekom işletmesi için İD (İşletme Değeri)/FVAÖK (Faiz,

Vergi ve Amortisman öncesi Kar) çarpanları üzerindeki etkinin %0 ila -%5 aralığında yer aldığını gösteriyor. Ancak, özellikle etkilenenler kule şirketleri olacak ve diğer telekom işletmeleri de değişen oranlarda etkilenecektir. Bu makalede, yeni standardın getirdiği tanımsal değişikliğe dikkat çekerek, telekom sektörü kilit değerlendirme parametreleri üzerindeki potansiyel etkiyi değerlendiriyoruz.

UFRS 16'nın getirdiği en önemli değişikliklerden biri finansal/operasyonel kiralama ayırımının ortadan kaldırılmış olmasıdır.

Kira tanımında yapılan değişiklikler

UFRS 16'nın getirdiği en önemli değişikliklerden biri finansal/operasyonel kiralama ayırımının ortadan kaldırılmış olmasıdır. Bunun yerine artık birleştirilmiş bir tanım var: kiralama, bir varlığın kullanım hakkını devreden bir sözleşmedir. Varlığın tanımlanabilir olması ve kiracının varlığın kullanımından tüm ekonomik faydaları elde etmesi ve varlığın kullanımını yönlendirebilmesi gerekir. Standart, bir telekom fiber optik kablosunun kullanımına ilişkin sözleşmenin değerlendirilmesi de dahil olmak üzere bir dizi örnek sunuyor. Sözleşmenin belirli bir fiber optik kablonun kullanımına ilişkin olması, bunun bir kiralama olarak sınıflandırılabileceğini vurguluyor. Ancak, bir fiber optik kablo üzerinde kiracı tarafından kontrol edilen bir kapasite ile ilgili olması durumunda ise, sözleşme büyük olasılıkla kiralama olarak değerlendirilmiyor.

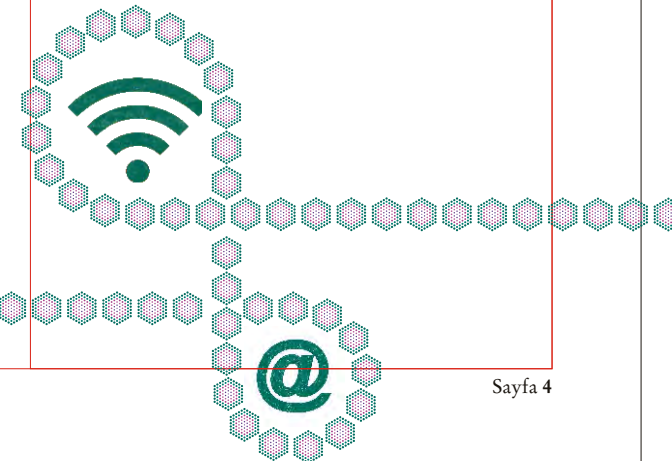
Önceden operasyonel kiralama olarak açıklanan (ve eski standart çerçevesinde doğrusal yöntemle, yani kullanılan zaman esas

alınarak muhasebeleştirilen) sözleşmelerin artık aktüeryal yöntem kullanılarak muhasebeleştirilecek olması nedeniyle yeni standart uyarınca maliyetlerin önden yüklenmesi söz konusu olabilecektir¹. Bu durumda şirketler, maliyetlerin öne alınmasından kaçınmak amacıyla belirli bir varlığın kullanımı ve kontrolü yerine hizmet sözleşmesi yapma opsiyonunu değerlendirmek zorunda kalacaktır. Bu da zaman içinde telekom sektörü sözleşmelerinde değişikliklere yol açacaktır.

Değerleme çarpanları üzerindeki etki

Muhasebe standartlarında meydana gelen değişiklikler çoğunlukla raporlanan karlar ve bilanço açıklamalarını etkilemekle birlikte kilit değerlendirme parametrelerinde de önemli değişikliklere neden olurlar. Ancak şunu vurgulamalıyız ki, yeni kiralama muhasebe standardı şirket nakit üretimini etkilemeyecek ve (önden yüklenen giderlerin neden olduğu zamanlama farklılıkları dışında) vergi sonrası kar üzerindeki etkisi az olacaktır. Bu nedenle, özkaynak değerleri üzerinde fazla bir etkisi olmayacaktır.

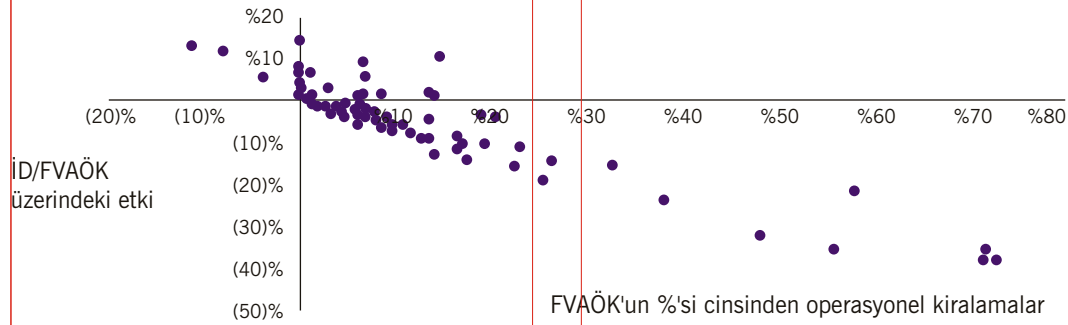
¹ Aktüeryal yöntemle göre, kiralama sorumluluğuna faiz uygulanması nedeniyle kiralamanın erken yıllardaki maliyetler daha yüksek oluyor. Bu, sözleşme süresince ödenerek daha sonraki yıllara ilişkin faizlerin düşürülmesine yol açıyor.

Ancak, operasyonel kiralama bilançoya alınmaları gerekliliği, kiracılar için fiili işletme değerlerini (Enterprise value) arttıracaktır (kiralama yükümlülüğünün net borca eklenecek olması nedeniyle). Önceden işletme giderleri olarak kaydedilen kiralama maliyetlerinin faiz ve amortisman olarak gösterilecek olması nedeniyle de FVAÖK artacaktır.

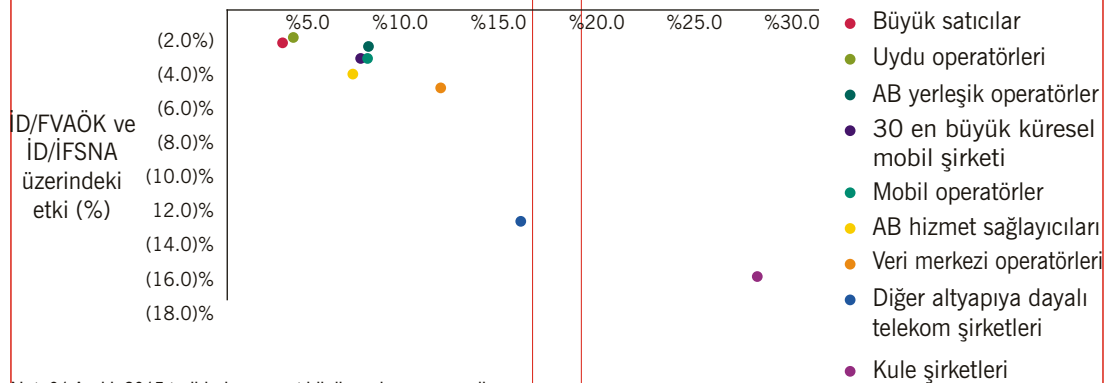
Dünya genelinde seçtiğimiz yaklaşık 100 telekom işletmesi için, bu makalenin yazıldığı sırada (Mart 2016) en son yayınladıkları mali tablolarına dayanarak, İD/FVAÖK

Şekil 1 Şirketler itibariyle UFRS 16 Standardı'nın kiracı muhasebesi ile ilgili değişikliklerinin İD/FVAÖK çarpanları üzerindeki ortalama etkisi

Not: 31 Aralık 2015 tarihinde mevcut bilgilere dayanan analiz
Kaynak: Thomson Eikon, şirket hesapları, Grant Thornton UK LLP

Şekil 2 Telekom alt-sektörü itibariyle UFRS 16 Standardı'nın kiracı muhasebesi ile ilgili değişikliklerinin İD/FVAÖK ve İD/İFSNA (İşletme Faaliyetlerinden Kaynaklanan Serbest Nakit Akışı) çarpanları üzerindeki ortalama etkisi

Not: 31 Aralık 2015 tarihinde mevcut bilgilere dayanan analiz
Kaynak: Thomson Eikon, şirket hesapları, Grant Thornton UK LLP

çarpanları üzerindeki potansiyel etkileri analiz ettik. Analizimiz, telekom şirketlerinin İD/ FVAÖK çarpanları üzerinde genel anlamda sadece küçük bir değişiklik olurken (ortalama etki :%-3), bazı alt-sektörlerin daha aşırı değişikliklere maruz kalacaklarını gösteriyor. Bu alt-sektörler kule ve veri merkezi işletmelerini içeriyor ve nispeten daha büyük ve uzun süreli kiralama niteliğine sahip olmalarından kaynaklanıyor. Şekil 1 analizimizi şirketler itibariyle özetliyor ve Şekil 2 sektörlere göre ortalama sonuçları gösteriyor.

Yeni Standardın 2019 yılına kadar zorunlu olarak geçerli olmamasına karşın, kurumların gerekliliklerin uygulanmasına hazırlanmak için, yeni kiralama modelinin etkilerini ölçmek için mevcut kiralama ile ilgili bilgilerin toplanması ve değişikliklerden etkilenebilecek kredi güvence koşullarının gözden geçirilmesi de dahil olmak üzere almaları gereken çeşitli önlemler olduğu aşikardır.

Değişiklikler, şirketlerin borçlanma/kaldıraç oranını etkileyecek (kaldıraçta ortalama artış % +2, en yüksek tanımlanmış artış yaklaşık % +15). Ancak, şirketlerin operasyonel kiralama riskleri zaten şirketlerin denetim raporlarındaki açıklamaları nedeniyle piyasa tarafından biliniyordu. Buna rağmen, muhasebe değişikliklerinin piyasa dalgalanmalarında ölçülebilir bir değişikliğe ve böylelikle hesaplanan borçlanma/kaldıraç oranlarında nasıl bir yol açacağı ilgi çekici olabilir. Borsa kayıtlı şirketlerin fiili özkaynak maliyetinin, söz konusu değişikliklerden sonra aynı kalması zaten beklenmezken, yüksek borç altında olan şirketlerin finansal borçlanma/kaldıraç oranları kaçınılmaz olarak etkilenecektir.

Diğer değişikliklerle etkileşim

Yeni Standardın 2019 yılına kadar zorunlu olarak geçerli olmamasına karşın, kurumların gerekliliklerin uygulanmasına hazırlan-

mak üzere, yeni kiralama modelinin etkilerini ölçmek için mevcut kiralama ile ilgili bilgilerin toplanması ve değişikliklerden etkilenebilecek kredi güvence koşullarının gözden geçirilmesi de dahil olmak üzere, almaları gereken çeşitli önlemler olduğu aşikardır.

Yeni kiralama muhasebe standardının getirilmesi, OECD'nin Matrah Aşındırma ve Kâr Aktarımı (BEPS-Base Erosion and Profit Shifting) tavsiyeleri ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının (REITs - Real Estate Investment Trusts) gündeme gelmesi sonucunda, katlanılması gereken diğer uluslararası değişikliklerin ortaya çıkmakta olduğu bir döneme rastlıyor. Bu hareketli ve karmaşık standartların birbirleriyle olan etkileşimi, telekom şirketleri için UFRS 16 Standardı'nı uygulamaya yönelik yaklaşımlarına karar vermeden önce bunların sonuçlarını birlikte değerlendirmeleri yararlı olacaktır.

Türkçe içerik Nazım Hikmet'in katkıları ile hazırlanmıştır.
Nazım Hikmet
Grant Thornton Türkiye
Managing Partner
nazim.hikmet@gtturkey.com

TMS 11 “İnşaat Sözleşmeleri” Standardı

-İnşaat sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin bağımsız denetimlerinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri

Nurcan Yıldırım
Grant Thornton Türkiye
Bağımsız Denetim Hizmetleri
Partner
nurcan.yildirim@gtturkey.com

Grant Thornton Ankara Bağımsız Denetim ekibi olarak portföyümüz ağırlıklı olarak inşaat sektöründe faaliyet gösteren şirketlerden oluşmaktadır. Sektörün önde gelen çoğu inşaat firması müşterimiz olup, bu şirketlerin denetimlerinde karşılaştığımız ortak sorunlar bulunmaktadır.

İnşaat şirketleri, Türkiye'de hali hazırda uygulanmakta olan vergi kanunları ve Tek Düzen Hesap Planı çerçevesinde, iş ortaklıklarındaki gelir/giderlerini ve yurtdışındaki şube ve ortaklıklarının gelir/giderlerini mali tablolarında yansıtamamakta ve bu durum mali tablolar için şirketlerin aleyhine durumlar oluşturmaktadır. Bununla birlikte, Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca, Türkiye'de yerleşik ve Kamu Gözetim Kurumu'na (KGK) tabi tüm inşaat şirketlerinin iş ortaklıkları ve şubeleri bir bütün olarak görülmeli ve mali tablolarda ilgili standartlara göre dahil edilmelidir.

Karşılaştığımız bir diğer önemli sıkıntı inşaat işlerinden doğan gelir ve giderlerin mali tablolara yansıtılması konusudur.

İnşaat işletmelerinde esas faaliyet konusunu oluşturan; bir inşaatın tamamlanması; bir takvim yılından daha uzun sürebilmektedir. Gelir Vergisi Kanunu 42. maddesinde birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarım işlerinde gelir ve giderler, iş kaç yıl sürerse sürsün, işin bittiği yılda hesaplamaya dahil edilir ve vergi hesaplanır. Diğer bir ifade ile yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinde, sözleşme maliyet ve gelirlerinin tespiti ve dolayısıyla oluşacak kar ya da zararın hesaplanmasında

“Ülkemizde faaliyette bulunan ve büyük hacimli yıllara sari inşaat işiyle uğraşan firmaların finansal raporlarında inşaat işlerinden elde edilen gelirler ve giderler yüksek tutarlardadır. Bu nedenle, doğru uygulanan TMS 11 sonucu yapılan hesaplamalar neticesinde ortaya çıkan finansal raporlar, rekabet ortamının geliştiği günümüzde güçlü duruş sergileme açısından büyük önem arz etmektedir.”

“tamamlanma yüzdesi” yöntemi değil “tamamlanma” yöntemi benimsenmiştir.

Bu durum dönemsellik ilkesi ile çelişmektedir ve inşaat şirketlerinde faaliyetin yıllık finansal tablolara alınmasıyla ilgili bir takım sorunlar doğurmaktadır. Bu sorunların başında inşaat yapım işine ilişkin hasılatın ve maliyetlerin gelir tablosuna alınmasının ne zaman ve nasıl olacağı, dolayısıyla kar/zarar hesaplaması gelmektedir.

TMS 11 Standardı, yıllara yaygın inşaat gibi yapım işi ile uğraşan firmaları kapsamakta, gelir ve maliyetlerin ne zaman finansal tablolara aktarılacağı konusunda rehber bir rol oynamaktadır. TMS 11 'İnşaat Sözleşmeleri' kapsamında kullanılan 3 farklı yöntem bulunmaktadır. Bunlar; “Tamamlanma Yüzdesi Yöntemi”, “Maliyet Kurtarma Yöntemi” ve “Tamamlanmış Taahhüt Yöntemi”dir. Bunlardan “Tamamlanma Yüzdesi” yöntemi, hem dönemsellik ilkesine uygun olması hem de Türk Vergi mevzuatının da öngörmesi nedeniyle ülkemizde en fazla kullanılan yöntemdir.

Bir inşaat sözleşmesinin sonucu güvenilir biçimde öngörülebiliyorsa, inşaata ilişkin gelir ve maliyetler raporlama dönemi sonu itibarıyla sözleşmeye konu işin tamamlan-

ma aşaması esas alınarak, gelir ve giderler olarak finansal tablolara yansıtılır. Finansal tablolara yansıtılacak gelir ve giderlerin belirlenmesinde, sözleşmenin tamamlanma aşamasının baz alınması “Tamamlanma Yüzdesi Yöntemi” olarak adlandırılır. TMS 11 Standardı ile getirilen tamamlanma yüzdesi yönteminin uygulaması, tahmini maliyetlere dayanmakta olup beraberinde bütçeleme ve planlamayı da ön plana çıkartmaktadır. Böylece bütçeleme maliyet sistemine dayalı maliyet muhasebesinin uygulama alanı da gelişecektir.

Ülkemizde faaliyette bulunan ve büyük hacimli yıllara sari inşaat işiyle uğraşan firmaların finansal raporlarında inşaat işlerinden elde edilen gelirler ve giderler yüksek tutarlardadır. Bu nedenle, doğru uygulanan TMS 11 sonucu yapılan hesaplamalar neticesinde ortaya çıkan finansal raporlar, rekabet ortamının geliştiği günümüzde güçlü duruş sergileme açısından büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda TMS 11, şirketlerin finansal tablolarının dönemsel olarak gerçeği yansıtması açısından önemlidir.

Bu standart hükümleri her bir inşaat sözleşmesine ayrı ayrı uygulanır. Ancak bazı koşullarda, bir sözleşme veya sözleşme grubunun özünü yansıtması amacıyla birleştirilerek de uygulanabilir.

Yıllara sari iş yapan firmalar için EBITDA (Faiz, Vergi, Amortisman Öncesi Kar) değeri son derece önemlidir. EBITDA'nın hesaplanmasında "Faaliyet Karı" en büyük belirleyici unsurdur.

Her ne kadar TMS 11'in uygulanması önemli olsa da, şirketler için bazı sorunlu ortamlar her zaman mevcuttur.

Yıllara sari iş yapan firmalar için EBITDA (Faiz, Vergi, Amortisman Öncesi Kar) değeri son derece önemlidir. EBITDA'nın hesaplanmasında "Faaliyet Karı" en büyük belirleyici unsurdur. Yıllara sari iş yapan firmalar bir takvim yılı içerisinde yapmış olduğu giderleri Tek Düzen Hesap Planı'na uygun olarak, 170-Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri hesabında izlemektedir. Bu giderlerin finansman giderleri, pazarlama satış ve dağıtım giderleri ve/veya genel yönetim giderleri olarak ayrıştırılması güç olmakta ve bu durum TMS 11 Standardı'nın sağlıklı bir şekilde uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Daha açık bir anlatımla, bu giderlerin türünün belirlenememesi yapılan giderlerin satılan malın maliyetinde takip edilmesine neden olmakta ve bu durum şirketin faaliyet karını ve dolayısıyla EBITDA rakamını etkilemektedir.

TMS 11 Standardı'nın uygulanmasında yaşanan sıkıntılardan biri de, şirket bünyesinde

etkin bir "Bütçe ve Raporlama Birimi"nin olmamasıdır. TMS 11, sözleşme gelir ve giderlerinin doğru bir şekilde tahmin edildiği ölçüde, sağlıklı bir şekilde uygulanabilir. Ancak çoğu şirkette etkin bir bütçe birimi olmaması nedeniyle tahminler patronlar tarafından yapılmaktadır. Ülkemizde aile şirketlerinin sayısının çokluğu dikkate alındığında, patronların tahminleri, bütçe ve raporlama birimi olsun ya da olmasın oldukça belirleyici rol oynamaktadır. Bu durum TMS 11'in sağlıklı bir şekilde uygulanmasında güçlükler yaşanmasına sebep olmaktadır.

Standardın uygulanmasında bir diğer sorun, gelir ve giderlerin doğru tahmin edilememesi sonucu, her dönem maliyetlerin güncellenmesi (eskalasyon) bazı durumlarda zorunluluk nedeniyle sözleşmeye bağlı olarak ya da teşvik vb durumlardan dolayı ortaya çıkabilir. Ancak, bu gibi zorunlu nedenlerin dışında sözleşme maliyetlerinde yapılan değişiklikler, gelir ve giderlerin sağlıklı bir şekilde yapılmasını engellemektedir. Bu nedenle, sözleşme geliri veya sözleşme maliyetlerine ilişkin tahmin-

“ TMS 11 Standardı mali tablo kullanıcılarına daha gerçekçi bilgiler sunduğundan inşaat firmalarının durumları daha net gözükmemekte ve ekonomik olarak gerekli önlemler ya da yeni yatırım kararları daha rahat alınabilmektedir. ”

lerdeki bir değişikliğin etkisi veya sözleşme sonucuna ilişkin tahminlerdeki değişikliğin etkisi, muhasebe tahminlerindeki bir değişiklik olarak muhasebeleştirilir (bkz TMS 8, Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar). Değiştirilen tahminler değişikliğin yapıldığı dönemin gelir tablosuna yansıtılan gelir ve gider tutarlarının belirlenmesinde ve izleyen dönemlerde kullanılır.

Ayrıca, özellikle tamamlanma yüzdesi iş bitiminde gerçekleşecek tahmini maliyetler üzerinden hesaplandığından ve ülke ekonomisinde gerçekleşen çeşitli dalgalanmalar ve ülke ekonomisinin dışa bağımlı olmasından kaynaklı döviz kurlarında meydana gelen değişimler neticesinde bu maliyetlerin her sene revize edilmesi ve bu doğrultuda hesaplamaların, TMS 8 kapsamında muhasebe tahminlerindeki değişiklik olarak değerlendirilip geçmiş dönem rakamları etkilenmeden, yeniden yapılması gerekmektedir. Bu da hesaplanan bakiyelerin yıllar arasında tutarsızlaşmasına neden olabilmektedir.

TMS 11 Standardı mali tablo kullanıcılarına daha gerçekçi bilgiler sunduğundan inşaat firmalarının durumları daha net gözükmemekte ve ekonomik olarak gerekli önlemler ya da yeni yatırım kararları daha rahat alınabilmektedir.

Yıllara sari inşaat işlerinde, projelerin gerçekleştirilmesi için finansman temini de son derece önemlidir. Bu nedenle TMS 11 Standardı'nın inşaat firmalarının mali tabloları üzerindeki etkisi önemlidir. Yıllara sari inşaat işlerinden elde edilen gelir ve giderlerin doğru bir şekilde hesaplanıp finansal tablolara yansıtılması karlılık üzerinde büyük etkiye sahiptir. TMS 11'in etkin bir şekilde uygulanmaması sonucu ortaya çıkan finansal tabloların çeşitli banka veya finansal kuruluşlara kredi temini amacıyla sunulması, rekabet ortamında diğer firmalar karşısında şirketi dezavantajlı duruma düşürebilmekte ve bunun sonucu olarak kredi temini güçleşmekte ya da yüksek faiz maliyetine maruz kalınmasına neden olmaktadır.

Sağlık hizmetleri sektöründe büyük veri (big data) kullanımı üzerine

Sağlık hizmetleri sağlayan kurumlar, varlığından haberimiz dahi yokken büyük veri topluyordu. Günümüzde, kontrol edilen belirli ortamlarda teknoloji, muazzam büyüklük ve detayda tıbbi kayıt veri tabanlarının sayılara dönüştürülmesine ve insan gözünün göremediği unsurları tespit etmeye yetecek kadar büyük ölçekte analiz edilmesine olanak sağlıyor.

Sağlık hizmetleri sektörü, sağlık hizmeti sağlayanlara belirli bir tedavi veya prosedürü uygulamalarından ziyade, hastaların sağlıklı kalmalarını sağlamak için ödeme yapılan bir sisteme doğru köklü bir kültürel değişim geçiriyor. Büyük veri analizleri sağlık hizmetleri sağlayanlara, hizmet karşılığı ücretlendirme modelinden değere dayalı bir modele geçme konusunda yardımcı olabilir.

Ancak, sağlık hizmetleri sağlayan kurumlar bu geçiş esnasında bazı önemli zorluklarla karşılaşılıyor: Elimizdeki verileri nasıl düzenleriz ve nasıl etkili bir şekilde kullanırız? Yüksek derecede hassas verileri, veri analizleri için erişilebilir kılarken, aynı zamanda nasıl güvenli bir şekilde toplayıp saklayabiliriz? Farklı ancak birbiriyle bağlantılı kurumlardan gelen veri tabanlarının birbirleriyle iletişim içinde olmasını nasıl sağlayabiliriz? Bu birleştirilmiş ortamda her kullanıcının aynı deneyime sahip olması için veriler nasıl yönetilmeli ve etkin bir şekilde nasıl dağıtılmalı?

Bunlar, büyük veri kullanımına başlamadan

Anne McGeorge
Grant Thornton ABD
Sağlık Hizmetleri Lideri
Anne McGeorge
anne.mcgeorge@us.gt.com

önce sektör fark etmeksizin yöneticilerin kendilerine sorması gereken sorulardır.

Değerlere dayalı yaklaşım

Sağlık sistemleri, dünya genelinde çeşitli zorluklarla karşı karşıya: Giderek yaşlanan bir nüfus ve bu nüfusun bakım ihtiyaçları; kalp hastalığı, diyabet ve obezite gibi artan oranda görülen ciddi hastalıkların tedavisi ve artan hasta beklentilerine ve hesap verilebilirlik standartlarına cevap verebilmek. Sağlık hizmetlerine ayrılan kamu fonlarındaki azalma ile beraber düşünüldüğünde bu durum, siyasete yön verenleri sağlık hizmetleri alanında değere dayalı bir yaklaşım benimseye itiyor.

Örneğin, Federal Hükümet'in Medicare programının, yaşlıların ve seçilmiş genç kişilerin sigorta ödemelerini karşıladığı ABD'de, 2020 itibarıyla 65 yaş üzeri için sigorta ödemelerinin %50'sinden fazlasının bu şekilde ödenmesi gerekiyor. İngiltere

hükümeti, 2009'da, hastane tedavi masraflarının, sonuçlara bağlı olarak %2,5'inin elde tutulmasına izin veren ve "Kalite ve Yenilik için Hizmet" olarak adlandırılan bir uygulamaya geçildiğini duyurdu. Bu tür reformlar, hastaların gerçek sağlık durumlarını anlamak ve kişilerin sağlığını korumak için uygun tavsiyelerde bulunmak adına büyük veri kullanımını teşvik ediyor. Fakat büyük veri analizleri bu konuda daha büyük bir rol oynayabilir. Örneğin, bir grip salgınının altında yatan sebepleri anlayarak erken uyarı işaretlerinin tespit edilmesine yardım ederek hastalıktan etkilenen hastaları daha verimli bir şekilde tedavi etmeye olanak sağlayabilir. Ayrıca, devlet sağlık sistemlerinin ve sağlık sigortası sağlayıcılarının, daha etkin ve mali olarak sürdürülebilir tedavilerin yapılmasına olanak sağlayacak fikirleri keşfetmesine yardımcı olabilir. Örneğin, hastalıkların altında yatan genetik sebepler anlaşılacak, mevcut ilaçlar bu hastalıkları tedavi etmek için uygun hale getirilebilir.

Sonuçlar için ödeme yapma

Hizmet sağlayıcılarına ne için ödeme yapıldığının yanı sıra, nasıl ödeme yapıldığı konusu da büyük veri kullanımının sağladığı faydaları göstermesi açısından etkilidir. Birçok hükümet ve sigorta sağlayıcısı, akut tıbbi rahatsızlıkların döngüsel tedavisi veya kronik rahatsızlıklara yönelik sunulan belirli süreli bakım hizmetleri için tek ödemenin sunulduğu bir sisteme doğru geçti. Stockholm'de yetkililer 2009 yılından beri

kalça ve diz protezi ameliyatlarında bu yöntemi kullanıyor. Almanya'da ise bu tür ödemeler yatılı tedavi gören hastalar için sunuluyor. Bu yaklaşım, sağlık hizmetleri sağlayanlarını daha verimli ve işbirliğine dayalı bir şekilde hizmet vermeye teşvik ediyor. Büyük veri bu işbirliğine yardımcı olabilir.

Örneğin; sağlık hizmetleri sağlayıcıları çeşitli kurumlar üzerinden belirli bir rahatsızlık için veri toplayabiliyorsa, aynı zamanda verimlilik ve maliyet etkinliği açısından örnek oluşturan durumlardaki ortak unsurları da tespit edebilirler. Bu verilerin sektör çapında paylaşılması, "klinik farklılık" denilen, aynı tedavinin farklı sonuçlara yol açtığı durumların azalmasını sağlar.

Daha uzun vadeli bakacak olursak büyük veri, hizmet sağlayıcılarının, belirli tedavi ve prosedürlerin gelecekte hasta refahını gerçekten arttırıp arttırmayacağını anlamasına yardımcı olur. Eğer arttırmıyorsa, gereksiz prosedürlere son verilerek maliyet tasarrufu yapılabilir.

Siber riskler

Global olarak elektronik tıbbi kayıt sistemlerine geçiş, bu tür işbirliklerine olanak sağlayacak büyük veriyi oluşturacak. Ancak verileri elektronik ortamda saklamanın riskleri bulunuyor. Siber suç ve hasta gizliliğini tehdit eden unsurlar, hastane CEO'larını kaygılandıran konuların başında gelmektedir. Resmi rakamlara göre, 2015'te sadece

Eğer büyük veri tam verimle kullanılacaksa, sağlık sektöründeki yüzlerce BT sisteminden sadece biri olan elektronik tıbbi kayıtlar birlikte çalışabilmelidir; yani veriler iletişim halinde olmalıdır.

ABD'de 113 milyon tıbbi kayıt hacklendi ve bu yılın ilk çeyreğinde 3,5 milyonu ihlal edildi. Veri güvenliği, kişisel verilerin toplanıp saklanmasıyla ilgili kamu güvenini baltalayacak tek sorun değil. Bu verilerin nasıl kullanılacağına dair bir yönetmeliğin olmaması diğer bir sorun ve her şeyden evvel insanların kişisel verilerini paylaşmayı reddetmesine neden oluyor. Bu durum veriler sayesinde mümkün olabilecek yeniliklerin hayata geçirilmesi karşısında bir tehdit oluşturmasının yanında, veri ihlali şansını arttırarak büyük veri kümelerinin yönetilmesini güçleştiriyor.

Eğer büyük veri tam verimle kullanılacaksa, sağlık sektöründeki yüzlerce BT sisteminden sadece biri olan elektronik tıbbi kayıtlar birlikte çalışabilmelidir; yani veriler iletişim halinde olmalıdır. Her bağlantı noktasında veri ihlalleri olabilir, bu sebeple sağlık hizmetleri sağlayıcılarının, güvenliği sağlamak ve güvenlik açığı olan noktaları tespit edip önlem almak için sistemlerini denetlemeleri gerekir. Buna ek olarak hizmet sağlayıcılarının veri ihlali durumunda uygulayabilecekleri iyi düşünülmüş bir planının olması gerekir. Sağlık sektöründe bunu başarabilmek diğer sektörler göre daha zordur, çünkü bir hastane CEO'sunun dediği gibi; "Medikal sistemleri kapatamazsınız, yoksa insanlar ölür."

Diğer sektörlerde olduğu gibi, sağlık

sektörü hizmet sağlayıcılarının da, ne tür ihlaller olabileceğinin yanı sıra, bu ihlallerin operasyon ve bilişim teknolojilerindeki olası sonuçlarını düşünmesi gerekir. Örneğin, hangi sistemler kapatılabilir, hangileri kapatılmaz? Verilerin "kime ait" olduğu konusunun henüz açıklık kazanmadığı ve teknolojik gelişme hızının yasal düzenlemeleri geride bıraktığı bu dönemde cevaplaması zor bir soru olsa da, bu durumun doğuracağı yasal sonuçlar nelerdir? Çoğu sağlık kurumu bu sorular üzerinde düşünmüyor ve sonuç olarak siber suçla mücadelede tepkisel yaklaşımlar sergileniyor. Fakat bazı çevreler daha planlı ve organize bir anlayış benimsemeye başlıyor.

Özel sektör olanakları

Barındırdığı risklere rağmen, büyük verinin sağlık hizmetlerini geliştirmede sahip olduğu potansiyel göz ardı edilemez. Asıl zorluk bu potansiyelden faydalanmak için kaynak bulmakta. Harcamalarından ötürü kamuya karşı sorumlu olan kamu sağlık hizmetleri kuruluşları için bu bir seçenek olmayabilir, ancak özel sektör kurumları devreye girip bu hizmeti sunabilir. Swiss Re, Zurich ve bazı Amerika merkezli şirketler dahil büyük sağlık sigorta şirketleri büyük veri kullanımını deniyor. Muazzam büyüklükteki yapılanmamış veriyi analiz edip anahtar bilgileri çıkaran ve hastalardan elde edilecek sonuçları geliştirmek için veri içeriğini açığa çıkaran IBM Watson teknolojisi gibi tekno-

“ Büyük veri kullanmaya başlamak göz korkutucu olabilir, ancak sağlık sektörü bu riski almalıdır. ”

lojiler kullanıyorlar. Önümüzdeki birkaç yıl boyunca bazı özel şirketlerin bu konuda bir adım öne geçip hasta ve hizmet sağlayıcılarının yararına kamu/özel sağlık hizmetleri verilerini çıkarıp topladığını ve bu sayede adlarını duyurduklarını göreceğiz. Özel sektördeki kuvvetli veri yönetim sistemleri değinilmesi gereken bir başka zorluğu açığa çıkarıyor; birlikte çalışabilirlik. Açık veri girişimleri büyük veri kullanımının sunduğu yararları faydalanabileceğimiz başka bir yol. İngiltere'de, hükümet destekli 100.000 Genom Projesi, 100.000 hastanın genel verilerini kamu sektörü ve özel sektör şirketlerine açtı. Proje, Birleşik Krallık'ın genom alanında büyük adımlar atmasını umut ediyor ve erken ve doğru teşhis, ilaç ve tedaviler için daha hızlı klinik denemeler ve en nihayetinde yeni tedaviler gibi yararları sağlıyor.

Büyük veri kullanmaya başlamak göz korkutucu olabilir, ancak sağlık sektörü bu riski almalıdır. Sektör, değerlere dayalı mükafat sistemine doğru ilerlerken, verilerin itina ile taşındığı bir ekosistemde büyük veriden faydalanan kamu ve özel sektör kurumları daha verimli ve etkin tedaviler sunabilecek. Sağlık sektörü, diğer sektörde gerçekleştirilecek yeniliklere öncü olabilir. Evet, büyük verinin güvenlik, yönetim ve birlikte çalışabilme gibi zorlukları vardır ancak sonuç olarak daha iyi bir farkındalığa, daha iyi performansa, büyümeye ve sonuç-

lara olanak sağlayacak birçok yararı bulunuyor. Daha sağlıklı bir toplum oluşturulmasına sağlayacağı katkılar ise cabası.

Büyük Veri (Big Data) nedir?

Big data, zamanla elde edilen, yapılandırılmış ya da yapılandırılmamış, yani henüz geleneksel yöntem veya araçlarla işlenerek kullanılabilir hale getirilmemiş verilerdir. Büyük veri, yani Big Data dediğimiz bu kavram, aslında internetin ortaya çıktığı ilk andan beri hayatımızda olmasına rağmen, henüz yeni yeni insanların arasına karışıp önemini fark ettirmeye başladı. Big Data; aslında bir kişinin internette yaptığı her hareketi içinde barındırıyor. Şöyle ki; Twitter'a girerek bir #(hashtag) araması yapmanız bir veri oluşumuna sebep olur. Aynı şekilde gün içerisinde girdiğiniz her siteyi, sitede tıkladığınız her noktayı ve bunu saniyede milyarlarca insanın yaptığını düşünün. İşte size Big Data! Tabii ki bu durumu sadece sosyal medya ile sınırlandırmamak gerekiyor. Her geçen gün hayatımıza yeni bir teknoloji daha ekleniyor, 'internet of things' yani nesnelerin interneti buna bir örnek olarak verilebilir.

Sümeyye Arslan
Süleyman Demirel Üniversitesi
Bilgisayar Mühendisliği
Teknoloji Yazarı

Başkasına ait kredi kartı ile tahsilat yapılmasının VUK hükümleri kapsamında değerlendirilmesi

Kredi kartı son yıllarda bir ödeme aracı olarak çok yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Ülkemizde de kredi kartı kullanımını sürrekli olarak teşvik edilmekte (Taksit imkanı ya da bedelin 30 gün sonra ödenmesi v.b. gibi) ve ticari hayatta fatura bedellerinin nakit, banka havalesi, çek ve senet yerine kredi kartı ile ödendiği görülmektedir.

Kredi kartı ile yapılan tahsilatta asıl kural mal veya hizmeti alan kişi veya kurumun kredi kartı ile tahsilat yapmasıdır. Fakat günümüzde, çeşitli nedenlerden dolayı mal veya hizmeti alan kişi veya kurum adına fatura düzenlendiği halde ödeme, 3. bir kişi tarafından yapılabilmektedir. Bununla birlikte, alışverişlerde kullanımı gittikçe artan “kredi kartının” bir ödeme aracı olarak kullanılması, vergisel anlamda birtakım sıkıntıları beraberinde getirmektedir. Bu sıkıntıların en yaygın olarak karşımıza çıkması, başkasına ait kredi kartları kullanılarak yapılan alışverişlerde, vergi mevzuatı açısından düzenlenmesi gereken belgenin kimin adına düzenleneceği konusudur. Zira bu şekilde yapılan bir ödemede müşteri ile ödemeyi yapan ayrı şahıslar olmaktadır. Birçok işletmeciyi böyle bir durumda kimin adına belge düzenlemesi gerektiği konusunda bazı tereddütler yaşayabilmektedir.

Bu yazı, uygulamada adına fatura kesilen kişi ile ödemeyi yapan kredi kartı sahibinin farklı olmalarından dolayı yaşanan bazı tereddütleri gidermek amacıyla hazırlanmıştır.

Bilindiği üzere, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 229'uncu maddesinde; “Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşteri-

Deniz Varlık
Grant Thornton Türkiye
Vergi Hizmetleri
Müdür
deniz.varlik@gtturkey.com

rinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.” hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanun'un 230'uncu maddesinde ise faturada bulunması gereken bilgiler 5 bent halinde sayılmış olup, aynı maddenin 3'üncü bendinde; faturada, müşterinin adı, ticaret ünvanı, adresi, varsa vergi dairesi ve hesap numarasının yer alması zorunlu kılınmıştır.

Ayrıca, “Faturanın Nizamı” başlıklı 231'inci maddenin beşinci bendinde, faturanın, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenleneceği, bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturaların hiç düzenlenmemiş sayılacağı; altıncı bendinde ise, fatura düzenlemek zorunda olanların, müşterinin adı ve soyadı ile bağlı olduğu vergi dairesi ve hesap numarasının doğruluğundan sorumlu oldukları, ancak bu sorumluluğun 232'nci maddenin ikinci fıkrasının uygulandığı halleri (Nihai tüketici-

Alışverişe ilişkin ödemenin 3'üncü bir şahıs tarafından yapılması durumunda faturanın, müşteri kim ise onun adına düzenlenmesi gerekmektedir. Belirtildiği gibi ödemenin yapıp yapılmadığının ya da ödemenin kimin tarafından yapıldığının Vergi Usul Kanunu uyarınca bir hükmü bulunmamaktadır.

cilere satış) kapsamadığı hüküm altına alınmıştır.

Anılan madde hükmünün uygulamasına yönelik olarak yayımlanan 167 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nin 7'nci maddesinde, satıcıların nihai tüketicilere yaptıkları satış veya işler için düzenlenecek faturalarda, müşterinin belge ibrazı ve fatura düzenleyenin sorumluluğunun söz konusu olmayacağı belirtilmiştir.

Diğer taraftan, Vergi Usul Kanunu'na göre mal teslimi dolayısıyla düzenlenmesi gereken vesika olan fatura, müşterinin borçlandığı meblağı gösterir ve borcun tahakkukuna ilişkindir. Buna göre, satış yaptığınız kişi adına faturanın düzenlenmesi gerekmekte olup, bedelin malı satın alan kişi yerine başkası tarafından nakit veya kredi kartıyla ödenmesi, faturanın bu kişi adına düzenlenmesini engellemeyecektir. Bir mal teslimine ilişkin bedelin tamamının veya bir kısmının bilahare nakden veya kredi kartı ile tahsil edilmesi halinde bu tahsilat için ayrıca bir fatura düzenlenmeyecektir. Ancak yetkililerce izahat istenildiğinde, sonradan kredi kartıyla yapılan tahsilatın, tanzim olunmuş bir belgeye (fatura vb) ilişkin olduğunun ilgili tarafca ispatlanması gerekmektedir.

Buna göre, alışverişe ilişkin ödemenin 3'üncü bir şahıs tarafından yapılması durumunda faturanın, müşteri kim ise onun adına düzenlenmesi gerekmektedir. Belirtildiği gibi ödemenin yapıp yapılmadığının ya da ödemenin kimin tarafından yapıldığının Vergi Usul Kanunu uyarınca bir hükmü bulunmamaktadır. Ancak uygulamada, vergi dairesince

yapılan denetimlerde, ilgili dönemde gerçekleştirilen kredi kartlı satışlar ile kesilen fatura tutarları karşılaştırılarak denetim yapıldığı görülmektedir. Diğer yandan kredi kartı ile yapılan satışların da belgeye bağlanması yasal zorunluluktur.

Satmış olduğunuz mal/hizmete ilişkin fatura bedelini, faturada adı geçen kişi dışındaki bir kişiye ait banka kredi kartından tahsil etmemiz nedeniyle, ileride yapılacak bir vergi incelemesinde herhangi bir sorunla karşılaşmamak adına ;

- Fatura düzenlendikten sonra ödeme yapmanın kredi kartı slibi ile ilişkilendirilmek sureti ile borçlu adına ödeme yapıldığı belirtilebilir,

- Ya da bir tahsilat makbuzu düzenlenerek, makbuzun açıklama kısmında, fatura bedelinin başkasına ait olan karttan tahsil edildiği belirtilerek, makbuzun bir nüshası faturaya iliştilirilebilir,

- Veya faturanın üstüne, fatura bedelinin tahsil edildiği kredi kartı numarasını ve kart sahibinin adı ve soyadı not olarak yazılabilir.

Sonuç itibarıyla, başkasına ait kredi kartı ile yapılan ödemelerde böyle bir külfete gerek olmadığı düşünülmeyle birlikte, ödemenin satışa konu mal veya hizmetin bedeli olduğunun ilgili madde hükmüne göre ispat edilmesi ve mükelleflerin kendilerini vergi muameleleri açısından güvenceye almaları bakımından, ödemeye ilişkin fatura ile post cihazlarında çıkan slipleri ilişkilendirmeleri daha uygun olacaktır.

Yeni UFRS 9 “Finansal varlıklarda değer düşüklüğü ayrılması” modeline genel bakış

UFRS 9 (2014) “Finansal Araçlar” Standardı finansal araçların muhasebeleştirilmesine yeni bir yaklaşım sunmaktadır. İlgili Standart finansal varlıkların sınıflandırılmasına getirilen yenilikler ile birlikte geleceğe yönelik beklenen zarar modelini ve finansal riskten korunma muhasebeleştirilmesine ilişkin yeni şartları da içermektedir.

Geleceğe yönelik model

UFRS 9, 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için yürürlüğe girmekte olup Standardın erken uygulamasına izin verilmektedir. Standardın uygulanması için gerekli bilgilerin toparlanması ve kredi ve diğer finansal araç sözleşmelerinin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Standart, 2007/2008 yıllarında yaşanan küresel finansal krizde finansal araçların muhasebeleştirilmesinde ortaya çıkan zayıflıkların ve pürüzlerin giderilmesi amacıyla geliştirilmiştir. UMS 39 “Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme” Standardı’nın kullandığı gerçekleşen zarar modelinde kredi riskinden kaynaklanan finansal araçlardaki değer düşüklüğü zararları, değer düşüklüğünün gerçekleştiğine dair objektif kanıtlar mevcut ise finansal tablolara yansıtılmaktaydı. Buradaki temel endişe kredi riski zararlarının gecikmeli olarak finansal tablolara yansıtılmasıydı.

UFRS 9, UMS 39’da var olan gerçekleşen zarar modelini beklenen zarar modeli ile değiştirmektedir. Bu modelde finansal araçlarda değer düşüklüğünün tespit edilmesi

Jale Akkaş
Grant Thornton Türkiye
Bağımsız Denetim Hizmetleri
Partner
Jale.akkas@gtturkey.com

için rayiç değer farkı kar zarara yansıtılmayan borçlanma araçları, kredi taahhütleri ve finansal teminatlar gibi kredi riskine maruz kalan finansal araçlarda ileriye yönelik bilgilerin kullanılması önerilmektedir. Beklenen zarar modeli finansal aracın oluştuğu anda kredi zararlarının ortaya çıkmasına dayanmaktadır. Değer düşüklüğü, kredinin ilk muhasebeleştirilmesinde kredi zararını oluşturan faktör ve olayların mevcudiyeti yerine bazı veriler dikkate alınarak finansal tablolara yansıtılmaktadır. Finansal araca ilişkin geçmiş olaylar, yaşanan tecrübeler,

UFRS 9’un kullandığı modelde finansal araçların kredi kalitesindeki zararlar üç aşamada incelenir.

benzer finansal araçlarda ortaya çıkmış zararlar, mevcut piyasa şartları, gelecekteki nakit akımlarının tahsil kabiliyetini etkileyebilecek makul ve desteklenebilir geleceğe yönelik tahminler olarak dikkate alınmaktadır.

Değer düşüklüğü modeli kapsamı

Beklenen kredi riski zararları aşağıdaki finansal araçlar için ayrılır:

- İskonto edilmiş maliyet bedeli üzerinden muhasebeleştirilen borçlanma araçları (tahviller)
- Diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilen rayiç değerleri üzerinden gösterilen borçlanma araçları
- Kiralama alacakları
- UFRS 15’de (Müşterilerle Sözleşme Gelirleri) belirlenen sözleşme varlıkları
- Rayiç değer farkı kar zarara yansıtılan olarak ölçülmeyen kredi taahhütleri
- Finansal teminat sözleşmeleri (sigorta sözleşmeleri haricinde)

UFRS 9’a uygun olarak, yukarıda listelenen her bir finansal varlık veya kredi riski grubu için, farklı yaklaşımlara göre beklenen bir zarar tutarı tahmin edilmelidir. Bunun için 3 farklı yaklaşım geliştirilmiştir.

Üç aşamalı değer düşüklüğü tahmin modeli:

UFRS 9’un kullandığı modelde, finansal araçların kredi kalitesindeki zararlar üç aşamada incelenir:

Birinci aşama: İlk muhasebeleştirme tarihinden sonra kredi kalitesinde önemli bir kayıp oluşmamış olan veya (isteğe bağlı olarak basitleştirilmiş kredi riski uygulanan) düşük kredi riskine sahip finansal araçlar için uygulanır.

İkinci aşama: İlk muhasebeleştirme tarihinden sonra kredi kalitesinde önemli bir değer kaybı yaşanmış (isteğe bağlı olarak basitleştirilmiş kredi riski uygulamayan veya geçerli olmayan), ancak kredi kaybını oluşturan durum hakkında destekleyici belge ve objektif kanıtların bulunmadığı hallerde uygulanır.

Üçüncü aşama: Raporlama tarihi itibarıyla kredi kalitesindeki değer düşüklüğüne dair kuvvetli objektif kanıtların bulunduğu durumlarda uygulanır.

Finansal varlığın 12 aylık beklenen kredi zararları birinci yaklaşımda, finansal varlığın ömrü boyunca beklenen kredi zararları ise ikinci ve üçüncü aşamalarda tespit edilir ve yansıtılır.

UFRS 9, ilk muhasebeleştirmeden sonra, kredi kalitesi önemli ölçüde değer düşüklüğüne uğramış finansal araçlar veya uğramamış finansal araç kategorileri arasında bir ayırım yapmaktadır.

Finansal varlığın ömrü boyunca beklenen kredi zararları sözleşmeye bağlı nakit akımlarda, default etme potansiyeli dikkate alınarak beklenen zararlardır.

Kredi zararları:

Kredi zararları, sözleşmeye bağlı nakit akımlar ile beklenen nakit akımlar arasındaki fark olarak tanımlanmaktadır. Bu fark finansal varlığa ilişkin etkin faiz oranı ile iskonto edilir.

12 aylık beklenen kredi zararları:

12 aylık beklenen kredi zararları finansal varlığın ömrü boyunca beklenen kredi zararlarının bir kısmıdır ve gelecek 12 ayda finansal araçta oluşması beklenen default etme (yükümlülüğünü yerine getirememe, temerrüde düşme) olasılığının default sonucunda ömrü boyunca beklenen kredi zararları ile çarpılması ile bulunur.

Finansal varlığın ömrü boyunca beklenen kredi zararları:

Finansal varlığın ömrü boyunca beklenen kredi zararları sözleşmeye bağlı nakit akımlarda, default etme potansiyeli dikkate alınarak beklenen zararlardır. 12 aylık ile finansal varlığın ömrü süresince oluşacak zararlar arasındaki belli başlı sınır kriteri kredi riskindeki değişimdir. Ayrıca, standartta yapılan tanımlamaya göre, kredi riskinin mutlak değeri oldukça düşükse, kredi riski yükselmiş olsa bile 12 aylık beklenen kredi zararları kategorisi tercih edilebilir.

UFRS 9'da bahsedilen “genel değer düşüklüğü” modelinde, beklenen kredi zararları için ayrılan karşılık değer kayıpları önemli ölçüde arttıkça değişmektedir.

Genellikle, zarar karşılığı, finansal aracın kredi riski ilk kayda alınma tarihinden itibaren önemli ölçüde yükselmediyse 12 aylık beklenen kredi zararları modeline göre ölçülür. Bu model, kredi riski artmış olsa bile düşük riskli operasyonel yaklaşım tercih edildiğinde ve mutlak kredi riski düşük olduğunda kullanılabilir.

Diğer durumlarda, ilk kayda alınmadan itibaren kredi riski önemli ölçüde artmışsa, kredi zarar karşılığı varlığın tüm süresi boyunca beklenen kredi zarar modeline göre ölçülür.

Örnek – 12 aylık ve finansal varlığın ömrü süresince beklenen kredi zararları

B işletmesinin bilanço dönemi 31 Aralık'tır. 1 Temmuz 2015 tarihinde B İşletmesi A İşletmesine 3 yıl vadeli ve faizli 2,000,000 Euro tutarında bir kredi kullanır. İşletme 1 Temmuz 2015 ve 31 Aralık 2015 ve 2016 tarihlerinde default riski ve kayıplarını sağdaki şekilde tahmin edebilir:

	A Gelecek 12 aydaki default riski	B Gelecek 13-36 aydaki default riski	C Default riski zararları (Euro)	(A+B)*C Ömür boyunca beklenen kredi zararları
1. Tem. 15	%2,50	%5	800,000	60,000
31. Ara. 15	%3	%10	700,000	91,000
31. Ara. 16	%1	%2	500,000	15,000

B Firmasının 1 Temmuz 2015, 31 Aralık 2015 ve 31 Aralık 2016 tarihlerinde UFRS 9'a göre ayırması gereken kredi zarar karşılığı aşağıdaki gibi hesaplanmıştır:

1 Temmuz 2015 tarihindeki kredi zarar karşılığı:

İlk kayda alınmada B Firması 12 aylık beklenen kredi zarar karşılığı ayıracaktır.

12 aylık beklenen zarar= (%2.5 * 800,000 Euro) = 20,000 Euro

31 Aralık 2015 tarihindeki kredi zarar karşılığı:

B Firması ilk aşamada kredinin ilk kayda alındığı tarihten (1 Temmuz 2015) itibaren

kredi riskinde önemli ölçüde bir artış meydana gelip gelmediğini değerlendirecektir. B Firması düşük kredi riski yaklaşımını kullanıyorsa mutlak kredi riski seviyesinin düşük olup olmadığını değerlendirir.

Aşağıdakilerin değerlendirilmesi gerekir:

İlk muhasebeleştirilmedeki göreceli kredi riski? Toplam default riskinin % 7.5 oranından % 13'e yükselmesi önemli bir artış olarak değerlendirilmelidir.

Mutlak kredi riskinin düşük olup olmadığı kriteri? Düşük riskin belli bir oranı olmakla birlikte %13 oranındaki default riski düşük değildir. UFRS 9, düşük kredi riskini yatırım yapılabilir seviye derecelendirmesi

UFRS 9 finansal aracın ömrü boyunca beklenen kredi zararlarının nasıl tahmin edileceğine dair kesin kurallar içermez. Ancak standart buna dair tahminlerin yapılması için provizyon / karşılık matrisini içermektedir.

ile eş seviyede tutmaktadır. En düşük seviye olan BBB, finansal taahhütlerinin karşılanma kabiliyetinin bulunduğunu işaret eder.

Bu durumda kredi zarar karşılığı finansal aracın ömrü boyunca beklenen zararlara göre belirlenmelidir.

Ömrü boyunca beklenen zararlar = (%3.0 + %10) * 700,000 Euro = **91,000 Euro**

31 Aralık 2016 tarihindeki kredi zarar karşılığı:

B Firması 1 Temmuz 2015 tarihine göre riskin önemli ölçüde yükselip yükselmediğini değerlendirir. Kredi riskinin mutlak seviyesinin düşük olup olmadığını değerlendirir.

Aşağıdaki değerlendirme yapılır:

İlk kayda alınma ile göreceli kredi riski?
Toplam default etme riski %3'e düştüğünden ilk kayda alma riski olan %7,5'den daha düşüktür. *Mutlak kredi riski düşük müdür?*
İlk kayda alınmadan beri finansal aracın riskinde önemli bir artış olmadığından bu değerlendirme çok gerekli değildir. Bu durumda kredi zarar karşılığı 12 aylık beklenen zarar seviyesine dönmelidir.

12 aylık beklenen zarar = (%1.0 * 500,000 Euro) = **5,000 Euro**

Finansal aracın kredi riskinde önemli bir artış meydana gelip gelmediğinin belirlenmesi UFRS 9 Standardı'nın değer düşüklüğü kriterlerini uygularken kilit unsurdur.

Ticari alacaklar için basitleştirilmiş modelin uygulanması

UFRS 9, finansal aracın ömrü boyunca beklenen kredi zararlarının nasıl tahmin edileceğine dair kesin kurallar içermez. Ancak Standart, buna dair tahminlerin yapılması için provizyon / karşılık matrisini içermektedir. Bu matrisi hazırlarken, işletmeler, geçmiş kredi zararlarına ilişkin tecrübelerini (güncel şartları yansıtacak şekilde düzeltilmiş) kullanarak 12 aylık beklenen kredi zararlarını veya finansal varlığın ömrü boyunca beklenen kredi zararlarını tahmin edebilir. Bu işlem, ticari alacığın gecikmiş sayılacağı gün sayısına sabit bir karşılık oranı uygulanarak yapılabilir. Müşteri portföyünün farklılığına göre ticari alacakları müşteri gruplarına göre bölmek faydalı olabilir. İşletmenin geçmiş kredi zararları müşteri segmentlerine göre farklılık gösteriyorsa bu tarz bir analiz yapılması faydalı olacaktır.

UFRS 9'a göre kredi riskindeki değişimler finansal araçların beklenen süre içerisinde default riskinin oluşması riskindeki değişimlere bağlıdır.

Finansal aracın default durumları:

UFRS 9'a göre kredi riskindeki değişimler finansal araçların beklenen süre içerisinde default riskinin oluşması riskindeki değişimlere bağlıdır.

UFRS 9'u uygulayacak tüm işletmelerin default olayını birebir tanımlaması gerekmez, ancak default olayı üç aşamalı genel modelde kullanılan kilit bir unsurdur. UFRS 9'a göre, yükümlülüğünü yerine getirememesi şeklinde açıklanan default durumu, işletme tarafından içsel kredi derecelendirme sistemine göre belirlenmelidir. Üç aşama arasındaki geçişler default riskindeki değişimlerden etkilenir. Kredi zararları default durumlarının gerçekleşme olasılıkları ile buna bağlı oluşması muhtemel zararların çarpanı olarak tahmin edilebilir.

Default durumları belli başlı iki grupta incelenmektedir:

- Kontrata bağlı taahhütlerin yerine getirilmemesi
- Niteliksel özelliklerin getirdiği yargı, muhakeme faktörleri

Örnek- taksitli krediler

A İşletmesi 5 yıl vadeli bir kredi anlaşması imzalamıştır. Kredinin anapara ve faiz ödemeleri aylık taksitler şeklinde yapılacaktır. Krediyi kullanan taraf ile altı aylık bir kredi şartnamesi yapılmıştır. Kredide oluşabilecek default durumu değerlendirilirken gecikmiş ödemeler ve sözleşme maddelerindeki ihlal durumları dikkate alınmalıdır.

Çoklu faktörlerin analiz edilmesi

UFRS 9 kapsamında kredi riski birçok faktörün topluca analiz edilmesini içerir. Riskin değerlendirilmesinde, ilgili finansal aracın, borçlunun ve coğrafi bölgenin özelliğine göre önemli olan faktörlere farklı ağırlıklar verilebilir.

Finansal aracın özelliklerine göre, vadesi geçmeden kredi riskindeki değişiklikleri tespit etmek mümkün olmayabilir. Bundan dolayı kredi riskinde oluşabilecek önemli artışları toplam portföy üzerinden incelemek gerekli olabilir.

“ “ Dış derecelendirme kuruluşları tarafından risk seviyesi belirlenen borçlanma araçlarını elinde bulunduran işletmeler düşük kredi riski basitleştirme yaklaşımında, dış kredi derecelendirme kuruluşlarının değerlendirmelerine bağlı olacaktır. ” ”

Şirketlere ilişkin etkiler

Dış derecelendirme kuruluşları tarafından risk seviyesi belirlenen borçlanma araçlarını elinde bulunduran işletmeler düşük kredi riski basitleştirme yaklaşımında, dış kredi derecelendirme kuruluşlarının değerlendirmelerine bağlı olacaktır. Ancak bazı durumlarda bu derecelendirmelere düzeltmeler yapılması gerekebilir. Örneğin, geçmişte yaşanan bazı finansal krizlerde, kredi derecelendirme kuruluşlarının dereceleri güncel piyasa koşullarını yansıtmıyordu. Sonuç olarak, UFRS 9, risk seviyesi yatırım yapılabilir şeklindeki bir finansal aracın düşük kredi riskine sahip olduğunun ortaya konması için harici derecelendirme işleminin düşük seviye riskinin tanımı ile uyumlu metodolojiler kullanılarak yapıldığını ve derecelendirmeye henüz yansıtılmamış kredi riski artışına işaret eden bulguların, destekleyici bilgilerin dikkate alınmasını gerektirir.

Finansal araçların içerdiği ortak kredi riski özellikleri aşağıdaki gibidir:

- Finansal aracın türü
- Kredi riski derecelendirmeleri
- Teminatın türü
- Finansal aracın ilk muhasebeleşme tarihi
- Vadeye kalan süre
- Endüstri faktörü
- Borçlunun coğrafi konumu
- Finansal aracın türüne göre teminatın değeri default olasılığını etkileyebilir.

Pratik varsayımlar

- Bir finansal araçta default durumu en geç vadesini 90 günü aşana kadar oluşur.
- Sözleşmeye bağlı ödemeler 30 günden fazla gecikmiş ise, finansal araca ilişkin kredi riskinin önemli ölçüde arttığı farz edilir.
- Vadesi bir yıl veya altında olan finansman unsuru içermeyen ticari alacaklar ve sözleşmeye bağlı varlıklar ve kiralama alacakları için basitleştirilmiş yaklaşım kullanılabilir.

Standardın yürürlüğe gireceği 2018 tarihi ileride gözükse bile işletmeler hazırlık olarak UFRS 9'un etkilerini şimdiden değerlendirmeye başlamalıdır.

Kredi riskindeki değişimleri değerlendirmede aşağıdaki bilgiler faydalı olabilir:

- Kredi riskinin içsel fiyatlamasında meydana gelen önemli değişiklikler
- Kredi riskinde değişimi yansıtan finansal aracın şartlarındaki değişiklikler (örneğin ağırlaştırılmış sözleşme koşulları)
- Kredi riskinin dış piyasa göstergelerinde oluşan önemli değişiklikler
- Finansal aracı ve borçlunun borca dair yükümlülüklerini yerine getirme kabiliyetini etkileyecek veya etkilemesi beklenen veya hali hazırda mevcut düzenleyici, ekonomik ve teknolojik çevrede meydana gelen değişimler
- Borçlunun faaliyet sonuçlarında gerçekleşen veya gerçekleşmesi beklenen önemli değişiklikler
- Borçlanma aracının teminat değerinde veya kalitesinde oluşan önemli değişiklikler
- Borçlunun yapacağı sözleşmeye bağlı ödemeleri etkileyebilecek borçlunun ana ortanınca sağlanan finansal desteğin azalması
- Sözleşme koşullarının ihlal edilmesinden kaynaklanan ana para veya faiz ödemelerinde aksamalar olması
- Borçlunun beklenen performans ve davranışında önemli değişiklikler olması
- Geçmiş bilgiler

Yanda belirtildiği gibi, işletmelerin UFRS 9'u uygularken, kredinin ilk muhasebeleşme sonrasında karşılığın tesis edilmesi dolayısıyla, ilgili aracın özelliklerine göre 12 aylık beklenen kredi zararlarını veya kredinin ömrü boyunca beklenen kredi zararını tahmin edip muhasebeleşmesi gerekmektedir.

Standardın yürürlüğe gireceği 2018 tarihi ileride gözükse bile işletmeler hazırlık olarak UFRS 9'un etkilerini şimdiden değerlendirmeye başlamalıdır. UFRS 9'un içerdiği değer düşüklüğü kriterlerini inceleyip bunun için gerekli bilgilerin derlenmesini planlamak, ileride bu standarttan etkileyecek işletmelerin finansal tablolarını hazırlamalarını kolaylaştıracaktır.

Yayınlarımız

Grant Thornton Türkiye Haber Bülteni, 15. Sayı
İstanbul Ticaret Odası Başkanı İbrahim Çağlar röportajı, Kamu Gözetim Kurulu'nun TMS uygulamayı tercih etmeyen şirketlerde yapılacak raporlama konusuna ilişkin yayımladığı Kurul Kararı Taslağı, 2015 yılında tutulacak fiziki ve elektronik defterler ve tasdik zamanları, halka açık şirketlerde ortağın ortaklıktan çıkarma ve azınlıkta kalan ortağın satma haklarına ilişkin esaslar ve daha fazlası.

Grant Thornton Haber Bülteni, 16. Sayı
Yönetim değişikliği ve yeni partnerlarımız, Antalya ofisimizin açılışı, bağımsız denetim limitlerinde yeni düzenleme, 'Kadın Yöneticiler 2015' araştırmamız, vergi muafiyeti tanınan vakıflar, Avrupa Birliği Muhasebe Reformu, 'Birleşme ve Satın Alma 2015' raporumuz.

Grant Thornton Haber Bülteni, 17. Sayı
DEİK Başkanı Ömer Cihad Vardan röportajı, INTES etkinliğimiz, yurt dışında ortak olduğunuz kurum 'Kontrol edilen yabancı kurum' olabilir mi?, yurt dışı yatırımlarda zincirleri kırmak, Avrupa Birliği ve ülkeler UFRS'yi destekliyor, Grant Thornton ve HSBC işbirliği ile hazırlanan ülke rehberleri, CEO görevinin devredilmesi ve daha fazlası.

Grant Thornton Haber Bülteni, 18. Sayı
Erkan Akdemir'in telekom sektörü üzerine görüşleri, İTO ve DEİK işbirliğinde gerçekleştirdiğimiz 'Türk Şirketleri için Çin'deki Fırsatlar' seminerimiz, KOBİ'lerde bağımsız denetim, Motorlu Taşıtlar Vergileri ile ilişkili kuruluşlara verilen kredi ve avans benzeri işlemlerin muhasebeleştirilmesi üzerine değerlendirmeler bu sayıda yer alan konular arasında.

Grant Thornton Haber Bülteni, 19. Sayı
Grant Thornton International'ın "Otelcilik sektörü" raporu, "Örtülü sermaye kapsamında adet faizi ve kur farklarının düzeltilmesi işleminde yaşanan tereddütler" başlıklı değerlendirme, İslami finans ve petrol fiyatları, Grant Thornton International'ın "Kadın yöneticiler 2016" araştırmamız, IFRS 9 eğitimimiz ve Escarus Genel Müdürü Hülya Kurt'un açıklamalarıyla "İş dünyası ve sürdürülebilirlik"

UFRS öncelikli 20 konu
Grant Thornton UFRS ekibi tarafından hazırlanan, şirketlerin UFRS uygulayıcıları için öncelikli olabilecek 20 konu, detaylar ve çözüme yönelik çalışmalar.

Gelişmekte olan piyasalar fırsat endeksi
Gelişmekte olan ekonomilerde son durum. Türkiye'nin de aralarında bulunduğu gelişmekte olan ülkelerin ekonomik verileri, geleceğe dair beklentiler ve değerlendirmeler.

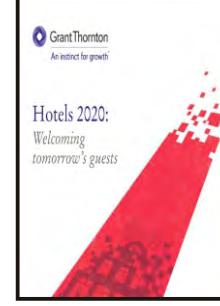
Küçük ve orta ölçekli şirketler için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
Genel amaçlı finansal rapor hazırlayacak olan küçük ve orta ölçekli şirketler için konsolide finansal rapor örnekleri, sadeleştirilmiş örnekler ve açıklamalar.

Doğru finansmana erişim rehberi
Doğru finansmana en verimli şekilde ulaşma yöntemlerini gözler önüne seren rehber araştırma. Private equity, halka arz, banka kredisi ve diğer finansman yöntemleri üzerine uzman yorumları.

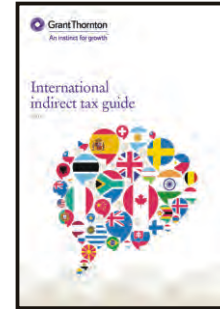
İşletme Risk Yönetimi Hizmetleri
İşletme Risk Yönetimi Hizmetleri grubumuzun sizlere sunabileceği hizmetler ve detaylar hakkında bilgilendirici döküman.

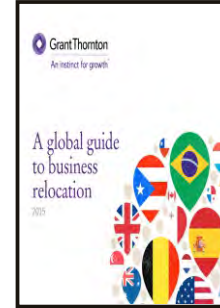
Hotels 2020
Grant Thornton International tarafından hazırlanan 'Hotels 2020' raporu, otel işletmeciliği alanında 2020'ye kadar olan yol haritasına dair öngörülerini derleyen kapsamlı bir araştırma. Rapor, sektörde kişiselleştirme, bilgi yönetimi ve doğru insan kaynağına yatırım, marka yönetimi ve iş yapış modellerinin yeniden değerlendirilmesi başlıkları altında sektörün temel konularını ele alıyor. (Yayın dili: İngilizce)

Fighting fraud in construction
İnşaat sektöründe görülebilecek olası suistimaller, bunların tespit edilme yöntemleri, ülkelere göre suistimal vakalarının dağılımı, şekilleri ve bunları engelleme yöntemleri. (Yayın dili: İngilizce)

International Indirect Tax Guide
Grant Thornton International'a bağlı belli başlı ülkelerdeki üye firmaların katılımı ile hazırlanan rapor, yeni yatırım planlanan ülkelerdeki vergisel yükümlülüklerin bilinmesi amacıyla hazırlanmış bir rehber döküman. (Yayın dili: İngilizce)

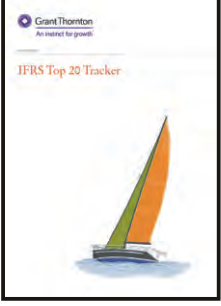

A global guide to business relocations
Operasyonlarının bir kısmını veya tamamını farklı coğrafyalara taşımak isteyen şirketler için rehber niteliğinde bir rapor. Coğrafi bölgeler ve hatta aralarında Türkiye'nin de bulunduğu seçilmiş ülkeler bazında analizlerin yapıldığı, çeşitli vergi oranlarının listelendiği, taşınmanın avantaj ve dezavantajlarının incelendiği değerlendirmeler bu raporda. (Yayın dili: İngilizce)

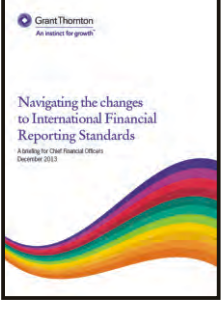

Accessing and securing finance guide
Doğru finansmana en verimli şekilde ulaşma yöntemlerini gözler önüne seren rehber döküman. Private equity, halka arz, banka kredisi ve diğer finansman yöntemleri üzerine uzman yorumları. (Yayın dili: İngilizce)

GTI IFRS top 20 tracker
Grant Thornton UFRS ekibi tarafından hazırlanan, şirketlerin UFRS uygulayıcıları için öncelikli olabilecek 20 konu, detaylar ve çözümlere yönelik açıklamalar. (Yayın dili: İngilizce)

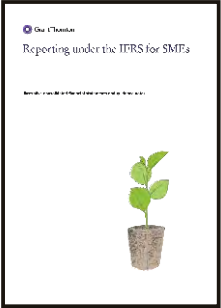
Navigating the changes to IFRS: A briefing for Chief Financial Officers
UFRS'de son dönemde gerçekleşen güncellemeler; yeni standartlar ve içeriğinde değişiklik yapılan mevcut standartlar hakkında bilgilendirme. CFO'lar için rehber yayın. (Yayın dili: İngilizce)

Global private equity report
Özel sermaye fonlarının (PE) yatırım planları, önlerindeki zorluklar, en çok kar getiren yatırımlar, çıkış yöntemleri, geleceğin trendleri. Tamamı bu araştırmada. (Yayın dili: İngilizce)

Reporting under the IFRS for SMEs
Küçük ve orta ölçekli şirketler için uygulamalı konsolide finansal raporlama. Genel amaçlı finansal raporlama yapmak isteyen küçük ve orta ölçekli işletmelerdeki UFRS uygulayıcıları için rehber kitap. (Yayın dili: İngilizce)

The BRICs: Propping up the global economy
BRIC ülkelerinin global ekonomideki yeri; son dönemdeki yükselişleri ve dünyanın önde gelen ekonomilerinden BRIC ülkelerinin geleceğine yönelik öngörüler. (Yayın dili: İngilizce)

Avustralya, turizm uğruna BM raporunu değiştirdi

Birleşmiş Milletler'in (BM), alt kuruluşu olan Unesco'nun bilim adamlarından oluşan bir kurul ile ortaklaşa hazırladığı "Değişen İklim Şartlarında Dünya Mirasları ve Turizm" başlıklı raporu hakkında skandal bir gerçek ortaya çıktı. Raporun ilk halinde, değişen iklim şartlarının ve turizm hareketlerinin İtalya'nın Venedik, İngiltere'nin Stonehenge veya ABD'nin özgürlük anıtı gibi 29 ülkede bulunan yüzlerce Dünya Mirası üzerindeki yok edici etkileri belirtilmişti. Ancak Avustralya'nın başkenti Canberra'daki lobiciler ve siyasetçilerin baskısıyla, raporun son halinde Avustralya'daki tüm olumsuz gelişmeler silindi. Bu aktörlerin başında Avustralya Çevre Bakanlığı bulunuyor. Ülkenin çevre koruma kurumları bu skandal ile sarsıldı. Zira turizmin, ülkede bulunan ve dünyada eşsiz olan Great Barrier Reef gibi çok sayıda doğa harikasına geri dönüşü olmayan ciddi zararlar verdiği biliniyor.

www.denizhaber.com.tr

İklim değişikliği can alıyor!

2012'de 12 milyon 600 bin kişi iklim değişikliğine bağlı sebepler nedeniyle yaşamını yitirdi. Aynı nedenlerle yaklaşık 8 milyon bebek de daha anne karnındayken hayata veda etti.

Küresel ısınma tüm canlıları vurmaya başladı. Birleşmiş Milletler (BM) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından yayımlanan bir rapor, küresel ısınma ve iklim değişikliği gibi çevresel sorunların, sanılandan çok daha fazla insanın ölümüne neden olduğunu ortaya koydu. Rapora göre 2012'de dünyada 12 milyon 600 bin kişi, bozulan çevre koşulları nedeniyle hayatını kaybetti. Bu sayı, dünyadaki ölümlerin yaklaşık dörtte birine denk geliyor. Aynı nedenlerle anne karnında ölen bebek sayısı ise sekiz milyon. Çevresel nedenlerle gerçekleşen ölümlerde başı Güneydoğu Asya ve Batı Pasifik ülkeleri çekiyor. İlk sırada ise yılda 400 bin kişinin öldüğü Çin var. Rapor'da insanların ölümüne neden olan çevre sorunları; kimyasal atıklar, iklim değişikliği, hava kirliliği ve hijyen sorunları olarak belirtiliyor. Çevre sorunlarının nedenleri arasında ise ekosistemlerin bozulması, gelir eşitsizliği ve israf öne çıkıyor. BM, çevre sorunları nedeniyle gerçekleşen ölümlerin 2030 ile 2050 yılları arasında her yıl 250 bin artacağını öngörüyor.

www.karar.com

Boğaz'dan 44 bin gemi geçiyor, risk büyük

Boğazlarımızdaki deniz trafiği, özellikle İstanbul Boğazı'nda doğal ve yapay çevre açısından çok ciddi çevresel riskler oluşturuyor. Bu riskler arasında gemilerin normal operasyonlarından kaynaklanan sintine ve balasat gibi atıklar ile çöplerini denize boşaltmaları, gemilerin legal veya illegal yollardan taşıdıkları tehlikeli atıklar veya maddeleri denize boşaltması, kaza durumunda denize petrol veya diğer zararlı maddelerin yayılması, gemilerin limanlarda yükleme ve boşaltma işlemleri ile temizlik işlemleri sırasında meydana gelen kirlilik yer alıyor. Boğaz'dan gemilerle yapılan bu yoğun ulaşım ve yük taşımacılığı, beraberinde deniz kazalarının meydana gelmesine neden oluyor. Özellikle deniz ve deniz canlıları için tehlike oluşturabilecek yükleri taşıyan gemilerin kazaya uğraması yoğun ve etkili kirlenmeyi de beraberinde getiriyor.

Tehlikenin boyutu

Denizlerimizde büyük tehlike oluşturan bu risklerin ortadan kaldırılması için zaman zaman tatbikatlar yapılıyor. Denizde meydana gelecek herhangi bir acil durumda gerekli önlemlerin alınmasına ilişkin o tatbikatlardan biri Tuzla Aydınlatma Koyu'nda tüm tersanelerin katılımıyla gerçekleştirildi. "12. Deniz Kirliliğine Hazırlıklı Olma Tatbikatı" için hazırlanan törene eski Çevre ve Şehircilik Bakanı Fatma Güldemet Sarı, Gemi İnşa Sanayi A.Ş. (GİSAŞ) Yönetim Kurulu Başkanı Bilgehan Bayramoğlu, Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği (GİSPİR) Yönetim Kurulu Başkanı Murat Kıran ile çok sayıda tersane temsilcisi katıldı. Tatbikatta bulunmaktan mutlu olduğunu kaydeden Sarı, 2015'te sadece Çanakkale Boğazı'ndan 43 bin, İstanbul Boğazı'ndan 44 bin gemi geçtiğini hatırlatarak, "Yoğun deniz trafiği, kaza riskini de beraberinde getirmektedir. Sadece 1994'te gerçekleşen İstanbul Boğazı'ndaki Lassia Ship Broker kazası sonucunda 10 bin ton ham petrol denizlerimize karıştı. Bu örnek tehlikenin boyutlarını göstermesi açısından yeterlidir" diye konuştu.

www.haberturk.com.tr

'Elma' yeşerdi

Apple, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu dünyadaki bütün mağazalarında 'yeşil hareket' başlattı. Ömrünü tamamlamış ve atılacak eski Apple ürünlerini alarak geri dönüştürme kampanyasına start verdi. Ayrıca Dünya Günü'ne özel olarak bir günlüğüne bütün Apple Store'larda çalışanlar yeşil tişört giyerken, logolar da yeşil renge büründü. Apple, bugüne kadar geri dönüşüm programlarıyla 190 bin tondan fazla atığın geri dönüşümünü sağladı. Uygulama kapsamında şirketin dünya genelindeki 420 mağazasında geri dönüşüm ücret alınmadan yapılıyor. iPhone ve iPad'in yaratıcısı, mağazalarının bir kısmında yeniden satılabilecek durumda olan iPhone ve iPod'lar için de hediye kartı dağıtıyor. Bu hareketle geniş ürün portföyündeki elektronik cihazlardaki toksinlerin doğaya zarar vermesini önlemeyi amaçlıyor.

Dünya çevre örgütü Greenpeace, 19 firmayı kapsayan raporunda Apple'ı inovatif kaynaklar konusunda sorumluluklarını en iyi yerine getiren firma olarak gösterdi. Veri merkezlerinde kullanılan elektrik, alternatif kaynaklar olan biyogaz, güneş ve rüzgâr gibi kaynaklardan elde ediliyor.

www.milliyet.com.tr

Topraktaki sinsi tehlike: Çölleşme

Dünya üzerinde 110 ülke ve 1 milyardan fazla insan çölleşmeden olumsuz yönde etkilenirken, gıda üretimini artırma yolundaki çalışmalar hız kazanıyor. Ancak bu çalışmalarda, daha fazla ürün için meyve ve sebzelerin genetik yapılarıyla oynanıyor ve bu ürünlerin insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri tartışma gündeminde her geçen gün daha fazla yer alıyor. Aslında gıda üretiminde de en önemli kaynağımız olan toprağı korumayı ve doğru şekilde kullanmayı bilsek, sorunların çoğunu çözmüş olacağız. Türkiye Toprak Bilimi Derneği Başkanı ve A.Ü. Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ayten Namlı konuyla ilgili yaptığı açıklamada, "Toprak okuryazarlığını geliştirerek sinsi tehlike çölleşmeyle mücadele edebiliriz" dedi.

Çarpık büyüyen kentler toprağı da kirletiyor

Kırdan kente göçle birlikte, kentlerdeki sınırlı kaynaklar, çoğalan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamamaya başladı. Bunun sonucunda çarpık kentleşme, doğal kaynakların aşırıya kaçan kullanımları ve çevre kirliliği gibi nedenler, topraklarımızın hızlı bir şekilde çölleşmesine neden oluyor. Türkiye Toprak Bilimi Derneği Başkanı ve A.Ü. Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ayten Namlı, toprağın yenilenemez olduğuna dikkat çekerek, sinsi tehlike çölleşmeye karşı uyardı.

Okullarda toprak üzerine dersler verilmeli

Prof. Dr. Ayten Namlı, toprağı sahiplenmek ve en iyi şekilde değerlendirmek için halk nezdinde toprak okuryazarlığının artırılması gerektiğine dikkat çekti. Binlerce yılda oluşan toprağın insanlar tarafından çıkarlar uğruna yok edildiğine dikkati çeken Prof. Dr. Namlı, yaşanabilir bir geleceğin ancak toprağın korunmasından geçtiğini, toprağı korumanın en öncelikli yolunun da bilinç oluşturulması amacıyla eğitim kurumlarında toprağın önemini vurgulayan eğitimler verilmesi olduğunu belirtti. Toprak eğitimleriyle arazi bozulmasının yanı sıra çölleşmenin nedenleri, toprağı kirleten unsurlar, çölleşmeye karşı alınması gereken tedbirlerin küçük yaşlardan öğretilebileceğini belirten Prof. Dr. Namlı, milyonlarca yıldır varlık nedenimiz olan toprağı, gelecek nesillerin de yaşam hakkını gözeterek, kayıtsız şartsız korumak zorunda olduğumuzu ifade etti.

www.taraf.com.tr

Denizlerimizi çöplük yaptık

İzmir'in Foça İlçesi'nde sahilde ve kıyılarda yapılan temizlik acı tabloyu gözler önüne serdi. Temizlik sırasında büyük miktarda atık çıkarıldı. Denizden ve sahilten çıkarılan çöpler Demokrasi Meydanı'nda sergilendi. Foça Belediyesi, Ege Üniversitesi Sualtı Topluluğu ve Tabiatı Koruma Derneği işbirliği ile yapılan temizlikte denizden ve kıyılardan tuvalet kağıdından, pet şişeye kadar birçok atık çıkarıldı. Demokrasi Meydanı'nda sergilenen atıklar görenleri şaşırttı.

www.sozcu.com.tr

Küresel ısınma mercanları da vurdu

Avustralya'daki Mercan Adaları Büyük Set Resifi'nin yüzde 35'i küresel ısınma sebebiyle zarar gördü. Bilim insanları, UNESCO'dan, dünya mirasında yer alan mercanları "yok olma tehlikesi bulunan doğal varlık" ilan etmesini istedi.

UNESCO dünya mirası listesinde yer alan mercan kayalıkları, sıcaklıklara dayanamadı ve beyazladı. UNESCO Dünya Mirası Merkezi, küresel ısınma sebebiyle Büyük Set Resifi'nin zarar gördüğünü açıkladı. Çalışmayı yürüten Prof. Dr. Terry Hughes, mercanlar kendilerini onarmadıkları için kayıp oranının yüzde 35'e ulaştığını duyurdu. Queensland Üniversitesi'nden Prof. Dr. John Pandolfi, Büyük Set Resifi'nde tehlikenin bugüne kadarki en yüksek boyuta ulaştığını söyledi. Pandolfi, "Yüzde 25 veya 30'luk kısmını 30 yılda kaybettik. Fakat bu özel olay bir sezonda oluştu. Gittikçe kötüleşiyor ve bunun Büyük Set Resifi'nin devamı için ne anlama geldiği konusunda hepimiz endişeliyiz." dedi.

Bilim insanları, yaklaşık 2 bin endemik balık türünü barındıran kayalıkların UNESCO tarafından "yok olma tehlikesi bulunan doğal varlık" ilan edilmesini istedi.

Mercanlar bir aydan uzun süre yüksek sıcaklığa maruz kalınca besin sağlayan algleri dışarı atıyor ve bu durum da canlılığın kaybolması anlamına geliyor.

www.yarinabakis.com

İstanbul 2100 yılında sular altında kalacak

Bilim adamları insan kaynaklı küresel ısınmanın devam etmesi durumunda kutuplardaki buzulların erimesi yüzünden 2100 yılına kadar deniz seviyesinde 80cm yükselme olacağı konusunda uyarıda bulundu. Buzulların erimesi durumunda özellikle Marmara Denizi yükselecek ve İstanbul'un güney kıyıları sulara gömülecek.

Dünyadaki denizler 1880 yılından bu yana 20 cm yükselmiş durumda. Bilim adamları insanların sebep olduğunu iddia ettiği küresel ısınma nedeniyle kutuplardaki buzulların erimesi sonucu denizlerde 80cm yükselme olacağı ve karaların bildiğimiz şekillerinin bozulacağı konusunda uyarıda bulundu.

www.sabah.com.tr

Ofislerimiz;

İstanbul

Abide-i Hürriyet Caddesi
Bolkan Center, No: 211,
C Blok, Kat 3
Şişli, İstanbul
T : 0 212 373 00 00
F : 0 212 291 77 97

Bursa

Y. Yalova Yolu
Buttim Plaza,
K: 5 No: 1607
Bursa
T : 0 224 211 33 01
F : 0 224 211 35 76

Ankara

Eskişehir Yolu No: 6
Armada İş Merkezi,
A Blok, Kat: 11, No: 15
06520 Söğütözü, Ankara
T : 0 312 219 16 50
F : 0 312 219 16 60

Antalya

İsmet Gökşen Caddesi
Şirinyalı Mahallesi
1546 Sokak No:4/1
Muratpaşa /Antaya
T: 0 242 502 00 44
F: 0 242 502 00 11

www.gtturkey.com

© 2016 Grant Thornton Türkiye. Tüm hakları saklıdır.

Bu yayında geçen "Grant Thornton", Grant Thornton üye firmalarının bağlı bulunduğu ve çatısı altında denetim, vergi ve danışmanlık hizmetleri verdikleri markaya işaret etmektedir. Grant Thornton Türkiye, Grant Thornton International Ltd (GTIL) üye kuruluşudur. GTIL ve üye firmalar dünya çapında bir ortaklık değildir. GTIL ve üye firmalar, kendi başlarına, bağımsız yasal kuruluşlardır. Hizmetler, üye firmalar tarafından sağlanır. GTIL herhangi bir müşteriye hizmet sunmaz. GTIL ve üye firmalar birbirlerinden sorumlu değildir.